

A ceramic sculpture of a woman with a horse head, wearing a black long-sleeved top and a pink skirt, standing on a wooden post. The sculpture is positioned in the upper left quadrant of the image.

KERAMIEK
MUSEUM
PRINCESSEHOF

A ceramic sculpture of a woman with a tree trunk body, sitting on a wooden post. The sculpture is positioned in the lower right quadrant of the image.

Jaarstukken
2020

**STICHTING
KERAMIEKMUSEUM
PRINCESSEHOF**

**JAARSTUKKEN
2020**

Stichting Keramiekmuseum Princessehof

Bezoekadres	Grote Kerkstraat 11 8911 DZ Leeuwarden
Postadres	Postbus 1239 8900 CE Leeuwarden
Telefoon	058 – 29 48 958
Internet	www.princessehof.nl
Email	info@princessehof.nl

INHOUDSOPGAVE

Bericht van de raad van toezicht	4
1. Jaarverslag 2020	7
1.1 Algemeen	8
1.2 Bestuursverslag	10
1.3 Begroting 2021	26
1.4 Toelichting Eigen Vermogen	27
2. Jaarrekening 2020	28
2.1 Balans per 31 december 2020 – model I	29
2.2 Categoriele exploitatierekening 2020 – model IIb	31
2.3 Categoriele en functionele exploitatierekening 2020 – model IIc	33
2.4 Kasstroomoverzicht	35
2.5 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	36
2.6 Toelichting op de balans per 31 december 2020	39
2.7 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	44
2.8 Toelichting op de exploitatierekening 2020	45
2.9 Prestatieverantwoording – model III	51
2.10 Verbonden partijen	53
3. Overige gegevens	54
3.1 Resultaatbestemming	55
3.2 Vaststellen jaarrekening 2020	56
3.3 Gebeurtenissen na balansdatum	57
3.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
Bijlage I	
Nevenfuncties 2020 bestuur en raad van toezicht	59

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Jaarrekening

De door het bestuur opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2020 van stichting Keramiekmuseum Princessehof is, conform de statuten, door de accountant van HZG accountants & adviseurs gecontroleerd en door hen van een goedkeurende verklaring voorzien. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen onder de overige gegevens.

Het bestuur heeft de jaarrekening vastgesteld en deze ter beoordeling en goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. De jaarrekening gaat vergezeld van het verslag van bevindingen van de accountant.

Toezicht

De Governance Code Cultuur 2019 wordt volledig toegepast:

- De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te beheren. Dit blijkt uit de missie, de kerntaken (collectietaak, publiekstaak, bedrijfstak) en de doelstellingen van de organisatie, alsook de in dit jaarverslag besproken resultaten met betrekking tot elke kerntaak.
- De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur 2019 toe en licht toe hoe ze dat heeft gedaan. De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af. Deze paragraaf kan worden beschouwd als die 'pas toe én leg uit' voor de principes en 'pas toe óf leg uit' voor de aanbevelingen.
- Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremming, vermijden ongewenste belangenverstremming en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Dit is verankerd in de statuten, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement. Er waren in 2020 geen transacties tussen de stichting en leden van de raad van toezicht.
- Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Deze rolverdeling is onderwerp van de profielschets van de raad van toezicht, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Die verantwoordelijkheid is geformuleerd in de statuten en in het bestuursreglement en vastgelegd in de arbeidsovereenkomst met de directeur-bestuurder.
- Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Hoewel de zorgvuldige omgang met de mensen voor het bestuur vanzelf spreekt, is het ook een voortdurend aandachtspunt van de ondernemingsraad, die erover met het bestuur minstens viermaal per jaar in gesprek gaat. Tweemaal is daar ook een lid van de raad van toezicht bij aanwezig. In 2020 vonden deze overleggen via videoverbinding plaats. In het bestuursreglement is de rol van de controller opgenomen, die voortaan wordt vervuld door het hoofd Finance & Control.
- De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. De uitvoering is uitgewerkt in het profiel van de raad van toezicht en het reglement van de raad van toezicht. Ter voorbereiding van de raadsvergaderingen geven de raadscommissie Organisatie & Remuneratie vorm aan de werkgeversrol, waarbij ook de rolverdeling tussen raad van toezicht en bestuur ter sprake komt, en de raadscommissie Audit & Financiën aan het financiële toezicht, daarbij bijgestaan door de door de raad van toezicht aangestelde onafhankelijke accountant. Advies bij strategie en positionering van het museum wordt besproken in de voltallige raad. De voltallige raad van toezicht heeft met de accountant gesproken over de controle van de jaarrekeningen, de management letter en de begrotingen.
- De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij de deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Bij de werving van nieuwe leden maakt de raad

van toezicht gebruik van een gepubliceerde procedure en een vooraf vastgestelde profielschets van de raad van toezicht. Bijkomend vindt er voortaan ook een toetsing van voorgedragen leden en van de gehanteerde procedure door de minister plaats. In juni 2020 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden met behulp van de methodiek van Cultuur+Ondernemen. (In 2021 wordt dit uitgevoerd met een externe begeleider, zoals de Governance Code Cultuur 2019 minstens driejaarlijks voorschrijft.)

Vergaderingen

In het verslagjaar heeft viermaal een vergadering van de raad van toezicht plaatsgevonden. Omwille van COVID-19 vonden twee vergadering via videoverbinding plaats. Om die redenen was er in elke vergadering ook extra aandacht voor de prognose van 2020, die van invloed was op de meerjarenplannen 2021-2024. Het hele jaar was hierover ook veel contact tussen het bestuur en voorzitter en de leden van de raad van toezicht via overleg op 1,5 meter, email en telefoon. Op 23 maart 2020 zijn de jaarstukken 2019 en het accountantsverslag goedgekeurd, inclusief de consequenties van de jaarrekening 2019 voor de begroting 2020, zoals de verwachte inzet van bestemmingsreserves. Aan het bestuur is vervolgens decharge verleend. Op 22 juni 2020 was er aandacht voor de uitkomst van alle overheidssteun naar aanleiding van COVID-19 en voor de uitgangspunten van het activiteitenplan 2021-2024, ter voorbereiding van de subsidieaanvraag. Op 21 september 2020 is de opzet van de meerjarenbegroting 2021-2024 besproken. Op 10 december 2020 zijn het activiteitenplan 2021-2024, de meerjarenbegroting 2021-2024, de jaarbegroting 2021 en de procuratieregeling goedgekeurd.

In 2020 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provinsje Fryslân, update en analyse van het weerstandsvermogen, managementletter en reactie en opvolging door het bestuur. Daarnaast werd periodiek behandeld: ingekomen stukken, kwartaalrapportages over het museum en de overkoepelende organisatie FMIPH, voortgang van het organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling vanuit de ondernemingsraad, functionering van bestuur en raad, rooster van aftreden, nevenfuncties van het bestuur en de leden van de raad van toezicht.

Leden

In de vergadering van 23 maart 2020 zijn mevrouw D. Kingma en de heer J. Vernooij benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 21 september 2020 zijn het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement goedgekeurd, is de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof opgeheven (die tot de statutenwijziging in december 2019 de stichting Keramiekmuseum Prinsessehof bestuurde) en heeft de raad kennis genomen van het besluit van de heer H. Khalidi om uit de raad van toezicht te treden.

Commissies

De commissie Organisatie & Remuneratie kwam bij elkaar op 7 februari 2020 voor het jaarsprek met het bestuur, op 7 september 2020 en op 9 november 2020 voor de werving en selectie van kandidaten voor de vacature in de raad van toezicht naar aanleiding van het uittreden van de heer H. Khalidi. Besloten is om op dit moment geen kandidaten uit te nodigen maar de invulling van de raad in 2021 uit te voeren na het vertrek van een aantal leden volgens het rooster van aftreden en de door een externe expert te begeleiden zelfevaluatie in 2021. De commissie Audit & Financiën kwam bij elkaar op 11 maart 2020 om de jaarrekening 2019 en het accountantsverslag te bespreken, op 21 september 2020 om de meerjarenbegroting 2021-2024 te bespreken en op 2 december 2020 voor de gedetailleerde jaarbegroting 2021 inclusief de voorziene investeringen en de managementletter en reactie en opvolging door het bestuur.

Conclusie

De raad van toezicht is bijzonder te spreken over enerzijds hoe de rijksoverheid Keramiekmuseum Prinsessehof heeft geholpen om de coronacrisis in 2020 te doorstaan, en anderzijds hoe de organisatie onder leiding van het bestuur 2020 is doorgekomen, geholpen door de aantrekkingskracht van Friesland op binnenlandse toeristen tijdens de zomer. Het museum was een oase van rust in deze hectische tijd. De strategie bij tegenvallende inkomsten, vanuit een actuele en situationele analyse van het weerstandsvermogen, heeft in 2020 net als in 2014 gewerkt. Ondanks de crisis waren er heel

wat positieve noten: de internationale prijs voor de tentoonstelling *Gezonken schatten*, enkele beeldbepalende aanwinsten, de nieuwe hedendaagse tentoonstelling *Human After All*, die uitstekend bij deze tijd past, de bijdrage van meer dan 100 bruiklenen aan de vaste opstelling *World Ceramics* in het National Museum of Korea. Het uitgevoerde project Princessehof 2.0, dat de tuin en theesalon als plek in de stad en het aanbod als Nassaupaleis en geboorteplek van M.C. Escher versterkte, is meteen terugverdiend. De raad is ook tevreden met het positieve financiële resultaat over 2020.

De coronacrisis is echter nog niet voorbij. Het museum is begin 2021 geruime tijd gesloten, en een langere sluiting of een nieuwe sluiting verderop in 2021 zijn niet uit te sluiten. Ook na de gedwongen sluitingen zal het nog een hele tijd duren voordat het publiek voldoende is gevaccineerd en weer 'gewoon' naar het museum mag en zal komen. Dat de rijksoverheid al heeft aangegeven het museum in ieder geval voor de eerste helft van 2021 extra te steunen en dat het museum nog steeds over voldoende reserves beschikt om weerbaar te zijn, vormen een hele geruststelling. Opnieuw staan mooie projecten op stapel, zoals de verhuizing van de depotcollectie naar het Kolleksjesintrum Fryslând (het gedeelde depot met het Fries Museum en vier andere Friese erfgoedinstellingen), de son-et-lumière in de zomer in de tuin, de grote Korea tentoonstelling in het najaar, plus bijzondere projecten die nog niet publiek bekend zijn. De financiering vanuit de Erfgoedwet biedt comfort. De raad maakt zich wel zorgen over de stelselmatige afname van het programmabudget omdat de inkomsten niet gelijk toenemen met de stijgende vaste lasten. Dat de gemeente Leeuwarden na jaren van stilstand de bijdrage vanaf 2021 heeft verhoogd, is een positieve ontwikkeling. Ook al is het verloop van 2021 ongewis, toch ziet de raad de ontwikkeling op middellange termijn met vertrouwen tegemoet.

Leeuwarden, 22 maart 2021

Raad van toezicht:

De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)
 De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart
 De heer drs. C. Groeneveld
 Mevrouw mr. D. Kingma
 De heer R. Mulder (vice vz.)
 De heer ir. J.W.G. Vernooij
 Mevrouw E. Vos MSM [secr.]
 Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

Samenstelling raad van toezicht inclusief data van aan- en aftreden:

raad van toezicht Stichting Keramiekmuseum Princessehof				
Naam	Termijn	Aantreden	Aftreden	Einde termijn
De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)	1 ^e	mrt-18	x	mrt-22
De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart	2 ^e	mrt-13	x	dec-21
De heer drs. C. Groeneveld	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
De heer H. Khalidi	1 ^e	jun-19	sep-20	x
Mevrouw mr. D. Kingma	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
De heer R. Mulder (vice vz.)	3 ^e	sep-09	x	sep-21
De heer ir. J.W.G. Vernooij	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
Mevrouw E. Vos MSM [secr.]	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA	1 ^e	mrt-19	x	mrt-23

1. JAARVERSLAG 2020

1.1 ALGEMEEN

OPRICHTING

De stichting Keramiëkmuseum Princessehof is opgericht op 19 april 2001 en is gevestigd in de Grote Kerkstraat 11, 8911 DZ Leeuwarden. Bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Friesland is de stichting ingeschreven in het stichtingenregister onder nummer 01092532.

STATUTAIRE DOELSTELLING

De stichting heeft ten doel het inrichten en exploiteren van het museum 'Keramiëkmuseum Princessehof' te Leeuwarden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door:

- het vermogen van de stichting ten tijde van de oprichting
- subsidies, bijdragen, retributies en donaties
- schenkingen, erfstellingen en legaten
- alle andere verkrijgingen en baten

MISSIE

Keramiëkmuseum Princessehof verbindt de werelden van Oost en West en vroeger en nu aan de hand van keramiëk. Het brengt cultuurliefhebbers in contact met de hoogwaardige collectie en biedt verdieping door toonaangevende contextualisering. Het museum ontwikkelt deze collectie actief, ook als inspiratiebron voor nieuwe generaties makers. Vanuit het Princessehof als culturele plek in Leeuwarden versterkt het museum de actuele en internationale waarde van keramiëk.

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Voor de periode 2017-2020 heeft Keramiëkmuseum Princessehof de volgende strategische doelstellingen:

- contact met de wereld (internationaal gericht)
- onderscheiden positionering (versterking actuele keramiëk)
- presenteren buiten de muren (extra inspanning voor internationaal gerichte presentaties en nationaal het inzetten van teasers)
- verbeteren van de financiële exploitatie (focus op winkel, horeca en evenementen)

ORGANISATIE

Stichting Keramiëkmuseum Princessehof heeft met stichting Fries Museum een gezamenlijke organisatie FMIPH. Dit houdt in dat alle werknemers voor beide musea actief zijn. De organisatie heeft drie lijnafdelingen (Publiek & Programma, Collecties en Facilitaire Zaken) en drie stafafdelingen (Directie, Human Resources en Finance & Control). De directeur-bestuurder vormt samen met de vijf afdelingshoofden en de relatiemanager het managementteam (MT).

GOVERNANCE CODE CULTUUR

De bestuurlijke organisatie van stichting Keramiëkmuseum Princessehof werkt volgens het bestuur-toezicht model. Het bestuur wordt gevormd door de directeur-bestuurder. De raad van toezicht toetst het artistiek-inhoudelijke beleid van het museum op basis van de goedgekeurde en vastgestelde beleidsuitgangspunten, ziet toe op een doelmatige en controleerbare besteding van de middelen, adviseert het bestuur en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. De raad van toezicht keurt de begroting en jaarrekening goed. Zij is tevens verantwoordelijk voor de aanstelling, de honorering, het functioneren en het ontslag van het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

De raad van toezicht werkt met een profielschets en een rooster van aftreden. De leden zijn onafhankelijk. Bij de werving van nieuwe leden wordt een vacature geplaatst. De raad van toezicht

voert functioneringsgesprekken (planning, functionering, beoordeling) met het bestuur. In 2020 zijn bijkomend een reglement van de raad van toezicht, een bestuursreglement en een procuratieregeling goedgekeurd.

SUBSIDIËRING MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP (OCW)

De belangrijkste subsidieverstrekker van Keramiekmuseum Princessehof is het ministerie van OCW. Het ministerie hanteert een beleidsperiode van 4 jaar en stelt voor de totale periode subsidie beschikbaar. Het jaar 2020 is het vierde jaar van de beleidsperiode 2017-2020. Jaarlijks legt Princessehof verantwoording af aan het ministerie volgens het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

Het ministerie heeft met Keramiekmuseum Princessehof prestatieafspraken gemaakt. De prestatieverantwoording wordt opgesteld volgens model III – activiteit en bereik musea - van het handboek en is onderdeel van de jaarrekening. Naar oordeel van het bestuur zijn de prestatieafspraken gehaald.

SUBSIDIËRING GEMEENTE LEEUWARDEN

De gemeente Leeuwarden subsidieert eveneens Keramiekmuseum Princessehof. Ze stelt jaarlijks een subsidie beschikbaar die iets groter is dan de huur voor de gemeentelijke gebouwen die het museum jaarlijks moet betalen. Hiervoor moet jaarlijks een subsidieverzoek worden ingediend. Met de gemeente is de afspraak gemaakt dat de verantwoording van de subsidiegelden dezelfde is als die voor het Ministerie van OCW.

VRIJSTELLING SUCCESSIE- EN SCHENKINGSRECHT

Per 1 januari 2008 merkt de Belastingdienst Keramiekmuseum Princessehof aan als Algemeen Nut Beoogde Instelling (ANBI). Het museum is hiermee geheel vrijgesteld van successie- en schenkingsrecht. De aanmerking geldt voor onbepaalde tijd. De beslissing is gebaseerd op artikel 6.33 Wet inkomstenbelasting 2001.

CONTROLEVERKLARING

De jaarrekening 2020 van stichting Keramiekmuseum Princessehof is door de accountant van HZG accountants & adviseurs gecontroleerd volgens de algemene verantwoording in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

1.2 BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

De bestuursstructuur van de stichting Keramiekmuseum Prinsessehof is als volgt: een raad van toezicht en een bestuur.

Het secretariaat is in handen van mevrouw B. Vis, managementassistent. De financiële verslaglegging is in handen van de heer R. Pel, het hoofd Finance & Control.

Samenstelling bestuur

De stichting Keramiekmuseum Prinsessehof kent de volgende samenstelling van het bestuur: de heer K.J.R. Callens, directeur-bestuurder.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van het beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

Toezicht

In het verslagjaar heeft viermaal een vergadering van de raad van toezicht plaatsgevonden. Omwille van COVID-19 vonden twee vergadering via videoverbinding plaats. Om die redenen was er in elke vergadering ook extra aandacht voor de prognose van 2020, die van invloed was op de meerjarenplannen 2021-2024. Het hele jaar was hierover ook veel contact tussen het bestuur en voorzitter en de leden van de raad van toezicht via overleg op 1,5 meter, email en telefoon. Op 23 maart 2020 zijn de jaarstukken 2019 en het accountantsverslag goedgekeurd, inclusief de consequenties van de jaarrekening 2019 voor de begroting 2020, zoals de verwachte inzet van bestemmingsreserves. Aan het bestuur is vervolgens decharge verleend. Op 22 juni 2020 was er aandacht voor de uitkomst van alle overheidssteun naar aanleiding van COVID-19 en voor de uitgangspunten van het activiteitenplan 2021-2024, ter voorbereiding van de subsidieaanvraag. Op 21 september 2020 is de opzet van de meerjarenbegroting 2021-2024 besproken. Op 10 december 2020 zijn het activiteitenplan 2021-2024, de meerjarenbegroting 2021-2024, de jaarbegroting 2021 en de procuratieregeling goedgekeurd.

In 2020 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provinsje Fryslân, update en analyse van het weerstandsvermogen, managementletter en reactie en opvolging door het bestuur. Daarnaast werd periodiek behandeld: ingekomen stukken, kwartaalrapportages over het museum en de overkoepelende organisatie FMIPH, voortgang van het organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling vanuit de ondernemingsraad, functionering van bestuur en raad, rooster van aftreden, nevenfuncties van het bestuur en de leden van de raad van toezicht.

In de vergadering van 23 maart 2020 zijn mevrouw D. Kingma en de heer J. Vernooij benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 21 september 2020 zijn het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement goedgekeurd, is de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof opgeheven (die tot de statutenwijziging in december 2019 de stichting Keramiekmuseum Prinsessehof bestuurde) en heeft de raad kennis genomen van het besluit van de heer H. Khalidi om uit de raad van toezicht te treden.

De commissie Organisatie & Remuneratie kwam bij elkaar op 7 februari 2020 voor het jaarsprek met het bestuur, op 7 september 2020 en op 9 november 2020 voor de werving en selectie van kandidaten voor de vacature in de raad van toezicht naar aanleiding van het uittreden van de heer H. Khalidi. Besloten is om op dit moment geen kandidaten uit te nodigen maar de invulling van de raad in 2021 uit te voeren na het vertrek van een aantal leden volgens het rooster van aftreden en de door een externe expert te begeleiden zelfevaluatie in 2021. De commissie Audit & Financiën kwam bij elkaar op 11 maart 2020 om de jaarrekening 2019 en het accountantsverslag te bespreken, op 21 september 2020 om de meerjarenbegroting 2021-2024 te bespreken en op 2 december 2020 voor de gedetailleerde jaarbegroting 2021 inclusief de voorziene investeringen en de managementletter en reactie en opvolging door het bestuur.

Samenstelling raad van toezicht inclusief data van aan- en aftreden:

raad van toezicht Stichting Keramiekmuseum Princessehof				
Naam	Termijn	Aantreden	Aftreden	Einde termijn
De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)	1 ^e	mrt-18	x	mrt-22
De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart	2 ^e	mrt-13	x	dec-21
De heer drs. C. Groeneveld	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
De heer H. Khalidi	1 ^e	jun-19	sep-20	x
Mevrouw mr. D. Kingma	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
De heer R. Mulder (vice vz.)	3 ^e	sep-09	x	sep-21
De heer ir. J.W.G. Vernooij	1 ^e	mrt-16	x	mrt-20
Mevrouw E. Vos MSM (secr.)	2 ^e	mrt-15	x	mrt-23
Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA	1 ^e	mrt-19	x	mrt-23

Statutair worden de leden voor ten hoogste 4 jaar benoemd en zijn na afloop van een zittingsperiode tweemaal herbenoembaar. De raad van toezicht bestaat uit tenminste 5 en ten hoogste 9 leden.

Nevenactiviteiten

Als bijlage bij de jaarrekening is een overzicht toegevoegd met een overzicht van de nevenactiviteiten van de leden van de raad van toezicht en van het bestuur.

Wet Normering Topinkomens

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2020: € 201.000.

De WNT is van toepassing op topfunctionarissen. Als topfunctionarissen worden aangemerkt de leden van het hoogste uitvoerende orgaan (raad van bestuur of directie) en de leden van het toezichthoudende orgaan (raad van toezicht). De bepaling van de bezoldiging van de directeur-bestuurder gebeurt door de raad op advies van commissie Organisatie & Remuneratie.

De leden van de raad van toezicht zijn onbezoldigd. De bezoldiging van de directeur-bestuurder blijft binnen de wettelijk gestelde kaders.

COVID-19

De grootste uitdaging van 2020 was om de coronacrisis met drie gedwongen sluitingen te doorstaan. Dat is gelukt dankzij de extra steun in de vorm van TOGS en extra subsidie vanwege het Ministerie van OCW, dankzij de reeds bewezen strategie bij tegenvallende bezoekersinkomsten en dankzij het grote aantal (binnenlandse en Duitse) toeristen in Friesland tijdens de zomer. Het museum sluiten bleek niet duurder dan openen, omdat bezoekersinkomsten en uitgaven om open te zijn tegen elkaar weggestreep konden worden. Er was voldoende snel uitzicht op financiële veiligheid, waardoor niet moest worden ingegrepen in het personeelsbestand of het project Princessehof 2.0. Externe inhuur van beveiliging en schoonmaak werd conform de meerjarenovereenkomsten verminderd. De NOW 1-steun moest worden terugbetaald omdat de extra coronasteun vanwege het Ministerie van OCW werd meegeteld als eigen inkomsten. NOW 2 en 3.1-steun werd om dezelfde reden niet meer aangevraagd. Met externe hulp werden vóór 1 juni alle randvoorwaarden voldaan om op een veilige manier te kunnen heropenen. Dat de website achter de schermen al beschikte over hetzelfde reserveringssysteem als partner Fries Museum en de gemeenschappelijke organisatie de voorbije jaren geroutineerd was geworden in de verwerking van reserveringen, maakte de invoering van verplichte reservering en tijdsloten eenvoudig. De theesalon bleef vanaf 13 maart gesloten, mede omdat de ingang van het museum zich vanaf 1 juni verplaatste naar de tuin en de theesalon.

Op basis van de regelgeving van de overheid en het protocol van de Museumvereniging zijn doordachte extra signalisatie voor bezoekers aangebracht en kaders en instructies gemaakt voor de medewerkers van het museum. Daarnaast werden voor de heropening van het museum op 1 juni 2020 specifieke instructie gegeven aan de medewerkers die in publieksfuncties werkzaam waren. Deze kaders en instructies hebben goed gewerkt. Bezoekers voelden zich veilig in het museum en hebben des te meer genoten van het museum; de beoordeling door bezoeker was hoger dan voorheen. Op basis van de kwaliteit van de aanpak en de eerste ervaring was het museum op 4 juni één van de

sprekers tijdens een online seminar over heropening van de Britse Association of Leading Visitor Attractions (ALVA). Ook is tijdens de verschillende keren dat musea moesten sluiten, heropenen en daarna weer sluiten, gebleken dat de organisatie, met name de front office, ervaren en wendbaar was in het inspelen op de veranderingen, met als basis de protocollen. Slechts één medewerker is getroffen geweest door COVID-19, terwijl hij al in een verzuimperiode zat. Het totale verzuimcijfer voor 2020 was slechts 1,99%.

Er was een wekelijks functioneel coronaoverleg en eenmaal per twee weken vond evaluatie plaats in het managementteam. Medewerkers die niet noodzakelijk in de gebouwen moesten zijn, werkten thuis. We hebben onze thuiswerkregeling fundamenteel uitgebreid en alle medewerkers voor wie dit zinvol was, thuis voorzien van faciliteiten op het gebied van meubilair, ICT apparatuur en mobiele telefonie. We hebben voortdurend aandacht besteed aan de communicatie met alle medewerkers en vrijwilligers door middel van emails, digitale werkoverleggen en bijeenkomsten, videoboodschappen en persberichten. De reguliere personeelsbijeenkomsten vonden met hogere frequentie online plaats. Vanaf de heropening op 1 juni konden wij ook dit jaar weer rekenen op de grote inzet van onze vrijwilligers, voor zover dat voor hen mogelijk was qua gezondheid en ondanks de beperkingen. Met name in de publieksfuncties werkten de vrijwilligers met beperkingen door de coronamaatregelen, zoals alleen werken (in plaats van met z'n tweeën zoals gebruikelijk was voor de coronapandemie) en met een mondkapje, ook al verminderde dat de sociale kwaliteit van het vrijwilligerswerk.

Tijdens de sluitingen hebben we alle uitzendkrachten doorbetaald.

Alle medewerkers, uitzendkrachten en vrijwilligers hebben een kerstcadeau ontvangen. Het uitgangspunt van de keuze was om ook zoveel mogelijk de lokale ondernemers te steunen.

Museumdocenten wijzigden van uitzendkrachten naar zzp'ers. Tijdens de sluitingen hebben we de zzp'ers betaald voor de opzegtermijnen zoals we die contractueel hadden afgesproken. Er werden zoveel mogelijk zinvolle opdrachten voor deze zzp'ers bedacht en uitgevoerd. Het was wettelijk verder niet mogelijk om zzp'ers te betalen voor diensten die niet werden uitgevoerd.

COVID-19 beïnvloedde de prestatieafspraken voor de beleidsperiode 2017-2020 op het vlak van bezoekersaantallen en scholenbezoek. De prestaties uit 2017-2019 boden voldoende marge voor algemene bezoekersaantallen, die in 2020 noodgedwongen fors lager waren. Voor scholenbezoek haalde de inhaalactie in 2019-2020 ondanks COVID-19 alsnog 96% van de prestatieafpraak.

Voor 2021-2022 verwachten we dat bezoekerscijfers omwille van COVID-19 opnieuw achterblijven.

Tegelijk is de basissubsidie zeker en verwachten we opnieuw gebruik te kunnen maken van steunmaatregelen. COVID-19 brengt dus ook de volgende jaren de continuïteit niet het gevaar. Daarom is evenmin de analyse van het weerstandsvermogen aangepast omwille van COVID-19.

FINANCIEEL

Jaarrekening en bestemming exploitatiesaldo

Namens het bestuur is de jaarrekening over het boekjaar 2020 van stichting Keramiekmuseum Princessehof opgesteld. Na vaststelling door het bestuur is de de jaarrekening ter controle en goedkeuring voorgelegd aan de raad van toezicht. De raad heeft de accountant van HZG accountants & adviseurs opdracht gegeven de jaarrekening te controleren. De accountant heeft de controle uitgevoerd en de jaarrekening van een goedkeurende verklaring en een bijhorend verslag voorzien. Mede op grond van die controleverklaring en het bijbehorende verslag van de accountant heeft ook de raad van toezicht de jaarrekening goedgekeurd.

Resultaten

Het boekjaar 2020 wordt afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 201.787 dat na de resultaatbestemming conform de richtlijnen van OCW wordt verwerkt.

Baten

Hogere baten

Indirecte inkomsten	77.458
Private middelen-fondsen	171.061
Structurele subsidies	26.690
Incidentele publieke subsidies	306.353

Lagere baten

Publieksinkomsten	149.879
Private middelen-vrienden	16.500
Saldo Baten	415.182

Lasten

Hogere lasten

Personeelslasten	173.787
Huisvestingslasten	136.534
Aankopen	62.750
Afschrijvingen	24.162

Lagere lasten

Overige lasten	183.837
Saldo Lasten	213.395

<u>Resultaat</u>	201.787
-------------------------	----------------

Voor een toelichting: zie de afzonderlijke posten in de jaarrekening.

Financiële positie

Het Eigen Vermogen ultimo 31.12.2020 is € 1.127.758 en bestaat uit een Algemene Reserve van € 699.470 en uit bestemmingsreserves van € 428.288.

De reserves van Keramiekmuseum Princessehof zijn vrij besteedbaar.

Weerstandsvermogen op basis van de financiële risicoanalyse

De door Keramiekmuseum Princessehof in 2015 opgestelde financiële risicoanalyse is einde 2020 herijkt, besproken met de externe accountant en goedgekeurd door de raad van toezicht. In verhouding tot de risico's die de organisatie loopt, ligt het weerstandsvermogen einde 2020 op 100% van het gewenste niveau (Algemene Reserve/risicobedrag).

Strategie bij tegenvallende inkomsten

Keramiekmuseum Princessehof heeft voortdurend oog voor het financiële jaarresultaat. Dat resultaat streeft steeds naar voldoende inkomsten om de uitgaven te dekken, tenzij investeringen andere keuzes noodzakelijk of wenselijk maken. In dat geval handelt het bestuur slechts na akkoord van de raad van toezicht.

Beheersinstrumenten voor de uitgaven zijn realistische en geaccordeerde begrotingen voor lijnwerkzaamheden en projecten, fraudeanalyse met fraudewerende maatregelen, periodieke managementrapportages en overleg met projectleiders, en strikt uitgewerkte financiële procedures voor betalingen door midden van functiescheidingen tussen budgethouders voor lijn- en projectactiviteiten, beoordelaars, boekhouding en controle door de financiële administratie en de bestuurder-directeur als uiteindelijke uitvoerder van de betaling, die op haar beurt door de controller wordt gereviseerd.

De strategie van Keramiekmuseum Princessehof wat betreft tegenvallende bezoekersinkomsten is om die situatie vooral te vermijden. Inkomsten worden daarom behoudend begroot. Mogelijkheden om in de loop van een jaar uitgaven te beperken zonder de kwaal (een negatief resultaat) erger te maken, zijn immers beperkt. Deze strategie heeft steeds haar deugdelijkheid bewezen, zodat ondanks tegenvallende bezoekcijfers de begrote inkomsten toch werden gehaald.

Het grootste risico wat betreft inkomsten was de vermindering of beëindiging van de bijdrage van overheden maar dit risico valt weg bij de volledige overheveling van de bijdrage naar de Erfgoedwet. Ernstige vermindering of beëindiging van de bijdrage van de gemeente Leeuwarden lijkt onrealistisch omdat de gemeente de bijdrage zelf retour ontvangt in de vorm van huur. Niet-indexering van bijdragen (door de gemeente Leeuwarden) vangt de organisatie op door het genereren van meer eigen inkomsten. Beperkte vermindering van bijdragen vangt de organisatie, verbinden met stichting Fries Museum, op door middel van maximaal gebruik te maken van een flexibele schil en van scenario planning, zodat de organisatie als nodig tijdelijke contracten zonder vervolg kan beëindigen.

Voor het geval er alsnog minder inkomsten of meer uitgaven dan begroot zijn, dekt de Algemene Reserve de operationele risico's vanuit een realistische en actuele financiële risicoanalyse. Deze reservepositie is veel hoger en dus veiliger dan die vanuit een nationale norm wordt berekend.

Financiële risicoanalyse

In 2020 werd de financiële risicoanalyse up-to-date gebracht. Op basis van deze risicoanalyse is berekend dat het totaalbedrag aan geschatte risico's € 699.470 is. De risico's, opgenomen in de risicoanalyse, zijn nu:

- Tegenvallende publieksinkomsten, inkomsten uit winkel en inkomsten uit horeca.
Uitgangspunt is een bedrag van € 452.500 aan jaarlijkse inkomsten op deze onderdelen. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 145.000 is;
- Wijziging/wegvallen van overheidssubsidies.
Uitgangspunt is een bedrag van € 2.000.000 aan jaarlijkse subsidies die wordt ontvangen van het ministerie van OCW en de gemeente Leeuwarden. Geschat is (o.b.v. kans*impact in jaren) dat voor de organisatie het risico € 74.720 is;
- Risico op langdurige ziekte, zwangerschap en mantelzorg.
Uitgangspunt is een bedrag van € 1.150.000 aan jaarlijkse vaste personeelskosten. Geschat is

- {o.b.v. kans*impact in jaren} dat voor de organisatie het risico € 143.750 is;
- Tegenvallende inkomsten voor tentoonstellingen en publicaties.
Uitgangspunt is een gemiddeld bedrag aan fondsenwerving van € 350.000 per jaar. Geschat is {o.b.v. kans*impact in jaren} dat voor de organisatie het risico € 95.000 is;
- Tegenvallende gebouw-gerelateerde kosten.
Uitgangspunt is een bedrag van € 300.000 aan gebouw-gerelateerde kosten per jaar. Geschat is {o.b.v. kans*impact in jaren} dat voor de organisatie het risico € 90.000 is;
- Overige bedrijfskosten.
Uitgangspunt is een bedrag van € 250.000 aan overige bedrijfskosten. Geschat is {o.b.v. totaal risicobedrag}kans*impact in jaren} dat voor de organisatie het risico € 100.000 is;
- Cao afspraken
Uitgangspunt is een risicobedrag voor wijziging cao-afspraken van € 1.150.000. Geschat is {o.b.v. kans*impact in jaren} dat voor de organisatie het risico € 46.000 is.
- Fiscaliteiten
Voor fiscale risico's is een bedrag van € 5.000 opgenomen

Omdat het risico van COVID-19 gaat over publieksinkomsten, is het gedekt door de Algemene Reserve onder 'tegenvallene publieksinkomsten'. Daarnaast verwachten we ook nog additionele financiering.

Het niveau van het eigen vermogen is bepalend in hoeverre risico's op korte termijn kunnen worden opgevangen. Tegenvallende inkomsten kunnen worden opgevangen met de Algemene Reserve. Daarnaast zijn er maatregelen genomen om op langere termijn de reserves op het gewenste niveau te houden. Voorbeelden van maatregelen om dit doel te bereiken zijn o.a.:

- Kostenbeheersing
- Risicoanalyses
- Nieuwe financieringsbronnen

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit wordt gemeten aan de hand van de current ratio (vlottende activa + liquide middelen) / kort vreemd vermogen] bedraagt 2,95 (2019: 2,32). Dit is als gezond te kwalificeren.

De solvabiliteit is in 2020 als goed te kwalificeren. De solvabiliteit (eigen vermogen / totale vermogen)*100%) bedraagt 75% (2019: 72%)

Eigen inkomstennorm

Het percentage eigen inkomsten Keramiekmuseum Princessehof 2020 is 43% (2019: 58%). De berekening is als volgt: totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies.

Balans tussen ondernemerschap en rentmeesterschap

Keramiekmuseum Princessehof werkt met een jaarlijkse planning & control-cyclus waarvan de begroting, managementrapportages (minimaal 2 per jaar) en de jaarrekening deel uitmaken. Belangrijk onderdeel van de rapportages is het monitoren van de inkomsten: er wordt maandelijks een analyse gemaakt van de inkomsten. Onderdelen van deze analyse zijn de bezoekersaantallen met de daarbij behorende inkomsten, de exploitatie van de winkel en het restaurant en de opbrengsten van activiteiten en evenementen. Bespreking vindt, eveneens maandelijks, plaats in het managementteam en waar nodig vindt bijstelling van de budgetten en de acties plaats. Bij het vaststellen van de programmering wordt altijd meegenomen hoe de winkel en het restaurant toegevoegde waarde kunnen hebben en er zoveel mogelijk inkomsten gegenereerd kunnen worden. Ontwikkeling van het ondernemerschap is een van de vier strategische doelstellingen van het museum. Onder Organisatie is de uitwerking van deze doelstelling verder toegelicht.

In 2020 was er versterkte aandacht om de vaste lasten onder controle te houden, na een aantal zeer goede jaren waarin er meer besteedbare ruimte was. De organisatie is in die opzet geslaagd. Het museum koos er voor om de investering in project Princessehof 2.0, dat het publieksaanbod van het museum structureel versterkt, uit te voeren zoals gepland. De uitvoering was in een gesloten museum makkelijker, en door de extra coronasteun hoefde geen bestemmingsreserves ingezet te

worden om het project te dekken. Daardoor kon de bestemmingsreserve worden voorzien voor de verhuizing van de depotcollectie naar het Kolleksjesintrum Fryslân in 2021. Voordien was die door de Erfgoedinspectie zeer aanbevolen verhuizing niet mogelijk bij gebrek aan financiering.

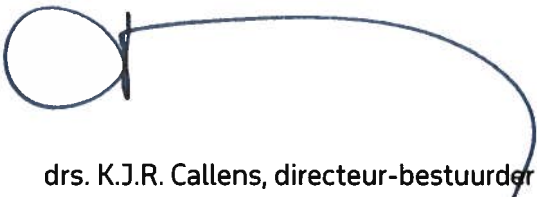
De organisatie heeft veel tijd geïnvesteerd in de uitwerking van het activiteitenplan en de meerjarenbegroting 2021-2024. Onderdeel van de plannen is een uitgebreide missie:

Keramiëkmuseum Prinsessehof verbindt de werelden van Oost en West en vroeger en nu aan de hand van keramiek. Het brengt cultuurliefhebbers en cultuurgemeenschappen in contact met de wereldberoemde collectie en biedt verdieping door toonaangevende contextualisering. Het museum ontwikkelt deze collectie actief, ook als duurzame inspiratiebron voor nieuwe generaties makers. Vanuit het Prinsessehof, tegelijk Nassaupaleis en geboorteplek van M.C. Escher, versterkt het museum de aantrekkingskracht van Noord-Nederland.

Omdat het programmabudget in 2021-2024 nog slechts 8% van het totale budget zou bedragen, werd besloten om extra risico te nemen met betrekking tot bezoekersaantallen. Zelfs met dat risico is nog maar 11% van het budget beschikbaar voor publieksactiviteiten. Na 2022 zal blijken of dit heeft geloond. Het bijhorende extra risico is verwerkt in de update van het weerstandsvermogen en de bijhorende omvang van de Algemene Reserve.

Tijdens gesprekken met collega's van het Ministerie van OCW tijdens de zomer werd duidelijk dat het niet mogelijk zou zijn om extra middelen te verkrijgen om maatschappelijke geïoriënteerde structurele keramiekplannen (conservator en programma Midden-Oosten, *artist in residence* in samenwerking met EKWC@Sundaymorning [Europees Keramisch WerkCentrum in Oisterwijk] en *maker space* in samenwerking met onderwijs) te realiseren. De uitvoering van deze plannen wordt afhankelijk van de financiële resultaten van de volgende jaren als cofinanciering voor fondsen, ook al is een positief resultaat minder kansrijk door de extra risico's die al worden genomen. Het museum blijft zoeken naar waterkranen om het halfvolle glas verder te vullen.

Leeuwarden, 22 maart 2021

drs. K.J.R. Callens, directeur-bestuurder

1.3 PRESTATIEVERANTWOORDING

Model III - Activiteiten & bereik: Musea		2020			2019	
	Huidig Boekjaar	Bezoek	Activitei- tenplan	Bezoek	Vorig Boekjaar	Bezoek
TENTOONSTELLINGEN	Aantal		Aantal		Aantal	
1. Tijdelijke tentoonstellingen	7		7		6	
Totaal bezoeken (2+3+4+5)		25.029		40.000		43.745
2. Reguliere bezoeken		21.578		37.000		39.012
3. Bezoeken PO		1.107		2.100		2.727
4. Bezoeken VO		1.121		750		1.313
5. Bezoeken MBO / HO		1.223		150		693
Specificatie van bezoeken totaal						
6. Gratis bezoeken		8.109		13.333		11.324
7. Betaalde bezoeken		16.920		26.667		34.421
Overige bezoeken:		0				0
8. Bezoeken website totaal		105.296		150.000		109.925
9. Aantal unieke bezoekers website		79.268		120.000		77.847
OVERIGE ACTIVITEITEN						
10. Schoolgebonden activiteiten	191	3.451	128	3.000	217	4.733
11. waarvan PO	50	1.107			120	2.727
12. waarvan VO	46	1.121			44	1.313
13. waarvan MBO / HO	95	1.223			53	693
14. Openbare activiteiten	42	2.824	140	2.850	104	4.942
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	233	6.275	268	5.850	321	9.675

Het gratis bezoek bestaat voor een groot deel uit kinderen tot 18 jaar. Het is een bewuste maatschappelijke keuze van Keramiekmuseum Princessehof om kinderen tot 18 jaar gratis toegang te verlenen.

COLLECTIE

Collectiebeleid

Het Collectiebeleidsplan stelde vast dat een verhuizing van de collectie van het Prinsessehof uit de vele en ontoereikende depotruimtes in huis naar het Kolleksjesintrum Fryslân hard nodig is, maar dat de eigen middelen hiervoor tekort schieten. In 2020 is het museum geslaagd in het vinden van aanvullende financiering: de Ottema-Kingma Stichting en de Wassenbergh-Clarijs-Fontein Stichting willen dit urgente project ondersteunen. De uitvoering vindt in 2021 plaats en stelt ons tevens in staat om registratie en digitalisering nog verder te optimaliseren.

Aanwinsten

De collectie is verder uitgebreid met bijzondere stukken, mede dankzij aankopen van de Ottema-Kingma Stichting, de Vrienden van het Prinsessehof en particuliere schenkingen en legaten, en dankzij de subsidieregeling voor collectieaankopen vanuit het Mondriaan Fonds. Aan drie aanwinsten willen wij bijzondere aandacht schenken:

- De Cheops-collectie (1985-1996): Een groep van vijf keramisten ging in 1985 een samenwerking aan om 'wat ademruimte te creëren in de benauwende wereld van de Nederlandse keramiek'. Onder de groepsnaam Cheops - verwijzend naar de beroemde Egyptische piramide, maar ook bedoeld als knipoog naar de Sphinx, Nederlands grootste keramische fabrikant - maakten zij tien jaar lang experimentele en vernieuwende keramiek die zij als kunstenaarscollectief op verschillende tentoonstellingen presenteerden. In totaal kwamen zo meer dan 250 unica tot stand, van kleine kop en schotels tot uitgebreide installaties. Eind 1996 werd Cheops opgeheven. Het grootste deel van hun collectie - zo'n 123 werken (180 onderdelen) - werd in 1997 geschonken aan het Stedelijk Museum Zwolle. Toen dat museum op zijn beurt in 2018 werd opgeheven, werd de belangrijke Cheops-collectie aan het Prinsessehof als nationaal keramiekmuseum toebedacht;
- *The Name of Gold* (2019), Geng Xue (1983, Jilin, China). Gebutste kleifiguren ploegen voort in een zwart-witte wereld. Lijdzaam werken ze aan de bouw van een reusachtige berg, een onbevattelijk grote onderneming. Pasgeborenen, lichaamsdelen en hele levens vallen aan het project ten prooi. Met als 'beloning': een eindeloze val in het duister, als foetus gevangen in een gouden baarmoeder. Het werk van Geng Xue reflecteert op het leven en op ons collectieve gedrag in eigen land en in de wereld. De mens offert vaak de kostbaarste zaken op voor blinde doelen en tijdelijk gewin, zoals oorlog of economische groei. Xue spoort ons aan om ons lot in eigen hand te nemen. Geng Xue is een rijzende ster in de internationale kunstwereld. Deze installatie was te zien in de 58ste Biënnale Venetië (2019) in het Chinese paviljoen '*May you live in interesting times*'. Het is de tweede installatie die we van deze kunstenaar aankopen, en is een van de *centre pieces* op de tentoonstelling *Human After All*, die tot en met 5 september 2021 in het Prinsessehof te zien is;
- *Over Rozen Gaan* (2020), Jelle Mastenbroek (1988, Eindhoven). Jelle Mastenbroek maakte *Over Rozen Gaan* in opdracht van Keramiekmuseum Prinsessehof. Humor en engagement zijn belangrijke thema's in zijn werk. Voor deze nieuwe muzikale installatie liet de ontwerper zich inspireren door 18de-eeuwse pronkkasten vol porselein. Met *Over Rozen Gaan* transformeert Mastenbroek zo'n pronkkast in een statement over geld. Werp een euro in de sleuf en de munt rolt met muzikaal gerinkel over het 'rooskleurige' servies. Het chique Famille rose-porselein en de met zwart zaad bedekte kast verwijzen naar de groeiende economische ongelijkheid van vandaag de dag. Dit werk doet een poging deze ongelijkheid tijdelijk op te heffen: het leven van elke toeschouwer kan hier, net zoals het muntje, een moment 'over rozen gaan'. Het werk is permanent te zien in de paleiszaal op de begane grond van het Prinsessehof.

Digitalisering

Het museum wil verder gaan met het verbeteren van de online toegankelijkheid van de gedigitaliseerde collectie. Een eerste stap daarvoor is dit jaar gezet: de website collectie.prinsessehof.nl heeft aanzienlijk verbeterde zoek- en filtermogelijkheden gekregen. Bovendien is het aantal gekoppelde digitale foto's aanzienlijk gestegen. Verder heeft het Prinsessehof als penvoerder van een consortium van vier musea van het Mondriaan Fonds subsidie gekregen voor een hoognodige vernieuwing van het digitaal platform [Aziatische Keramiek](http://AziatischeKeramiek.nl). Het consortium bestaat verder uit Rijksmuseum Amsterdam, Groninger Museum en Kunstmuseum Den Haag. Dit project wordt in 2021 tot en met 2023 uitgevoerd.

Werkzaamheden 2020

Het team Beheer, Behoud & Kennismanagement heeft ondanks de corona-maatregelen in 2020 flinke inspanningen verricht aan het publieksprogramma van het museum: de collectie uitruimen en inrichten bij de grote tentoonstellingen *Gezonken Schatten* en *Human After All*, en bij zes kleinere tentoonstellingen hedendaagse keramiek en vormgeving op de tweede etage. Bij het uitruimen van *Gezonken Schatten* waren de reisbeperkingen ten gevolge van de coronamaatregelen een lastige hindernis: er stonden grote internationale bruiklenen in de tentoonstelling, waarbij de bruikleengevers uit Singapore en Seoul toezicht wilden houden op het hanteren van hun collecties. Het team heeft inventief en krachtig geopereerd: in samenwerking met het National Museum of Korea werd een goed werkende methode opgezet voor toezicht op (de-)installatie via een videoverbinding. Daarnaast hebben de collectiemedewerkers de registratie van nieuwe aanwinsten voltooid en is de conservator Europese Keramiek verder gegaan met het documenteren van nog niet geregistreerde voorwerpen. Het museum blijft ruimhartig bruiklenen verstrekken: er stonden per eind 2020 ruim 1.200 bruiklenen uit. Verder zijn er acht bruikleenverzoeken van andere musea afgewikkeld. Één daarvan verdient bijzondere vermelding: ruim honderd voorwerpen uit de collectie van het Prinsessehof staan de komende twee jaar centraal op de *World Ceramics Gallery* van het National Museum of Korea in Seoul. Dit is een onderdeel van het meerjarige samenwerkingsprogramma tussen het National Museum of Korea en het Prinsessehof.

PUBLIEK & PRESENTATIES

Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden heeft dit jaar bijna 24.000 bezoekers ontvangen, ongeveer de helft minder dan gebruikelijk. Deze bezoekers kwamen vaker uit de eigen provincie en er was veel herhaalbezoek. Het museum was in 2020 in totaal vier maanden gesloten in verband met COVID-19: van 13 maart tot en met 1 juni, van 4 tot en met 18 november en opnieuw per 15 december. Dankzij een beperkt aantal tickets per half uur, online kaartverkoop, looproutes en hygiënemaatregelen gaven alle bezoekers aan zich veilig te voelen in het museum. Tijdens de sluitingsperiodes bereikte het museum online een breed publiek met live rondleidingen, online colleges, digitale onderwijsprogramma's en een podcast over Nassaustad Leeuwarden met burgemeester Sybrand Buma. Vanwege de grote verbouwing die het Prinsessehof in 2017 ondeerging om het gebouw toegankelijker te maken voor een breder publiek was het museum dit jaar genomineerd voor de European Museum of the Year award - de uitreiking is omwille van COVID-19 uitgesteld tot in 2021.

Tentoonstellingen

De grootste publiekstrekker dit jaar was *Gezonken Schatten*. Tot 30 augustus trok de tentoonstelling 17.000 mensen. Zij waardeerden de tentoonstelling met een 8,3 en NRC noemde de expositie "indrukwekkend". De tentoonstelling won in Londen bovendien een zilveren *Muse design award*. Sinds 10 oktober 2020 tonen internationaal gevestigde kunstenaars en opkomend talent uit Oost en West sculpturen en installaties in *Human After All: Ceramic Reflections in Contemporary Art*. Kunstliefhebbers uit heel Nederland waarden de tentoonstelling hoog met een 8,4. In het najaar opende ook *Babs Haenen: Beauty is in the Eye of the Beholder*. De internationaal vermaarde keramiste maakt al decennia furore in de keramiekwereld en werd dit jaar geëerd met de *Van Achterberghprijs*. Als gevolg van COVID-19 werden de tentoonstellingen van Jennifer Tee, die dit najaar de prestigieuze Amsterdamprijs voor de Kunst won, en Jolán van der Wiel verlengd. De periodieke presentaties van kunstenaars die een werkperiode in het Europees Keramisch Werkcentrum achter de rug hebben zijn uitgesteld naar 2021. Wel zette in de zomer de collectiepresentatie Mensfiguren sculpturen van EKWC-deelnemers Rob Birza, Heringa/Van Kalsbeek en Hanna Mobach sculpturen uit de eigen collectie in het zonnetje.

Nieuw geopende tentoonstellingen in 2020:

1. *Mensfiguren* - 6 juni t/m 16 augustus 2020
2. *Babs Haenen* - 5 september t/m 13 december 2020
3. *Human After All* - 10 oktober 2020 t/m 5 september 2021
4. een tentoonstelling in Medisch Centrum Leeuwarden

Project Princessehof 2.0

Afgelopen jaar investeerde het museum in de verbreding van het publieksbereik, zodat meer bezoekers konden worden aangetrokken die vervolgens ook altijd van de keramiek genieten. Omdat het een doorontwikkeling was van de herinrichting uit 2017, kreeg het project de naam Princessehof 2.0. Sinds juni 2020 besteedt het Princessehof permanent aandacht aan twee van zijn beroemdste bewoners. In een intieme presentatie in de kelder van het gebouw brengen foto's, filmfragmenten en voorwerpen de jeugd en Andalousisch keramiek als inspiratiebron van graficus M.C. Escher dichterbij. Straatkunstenaar Leon Keer maakte een grote driedimensionale muurschildering, geïnspireerd op het werk *Hol en Bol*, burgemeester Buma maakte de eerste selfie in het kunstwerk. De tentoonstelling *Maria Louise, prinses van Oranje-Nassau* geeft een inkijkje in het veelbewogen leven van de stammoeder van ons huidige koningshuis. De tentoonstelling werd door middel van vorstelijk tapijt met de 18de-eeuwse stijlkamer aan de overkant van de palestrap verbonden en trap kreeg een chique houten bekleding. De paleiszaal op de begane grond werd meer aangekleed met een *site specific* opdracht aan Jelle Mastenbroek en Dutch Design meubilair van Maarten Baas en Studio Job. In de museumtuin werd bij de opening een sinaasappelboom geplant. De tuin werd aantrekkelijker gemaakt voor gezinnen met een waterspeelplek en de theesalon kreeg een gezelligere inrichting geïnspireerd op *Maria Louise's oranjerie* met veel groen en een wandvullende prent.

Online

Tijdens de gesloten maanden bereikte het museum online een breed publiek met collectieverhalen, online colleges en live rondleidingen. In korte tijd groeide het aantal volgers op Instagram naar meer dan 1.300. De website van het museum werd dit jaar 110.000 keer bezocht. In een podcast voor NBTC Holland Marketing vertelden Burgemeester Sybrand Buma en conservator Marlies Stoter van het Fries Museum over Nassaustad Leeuwarden en de 'grande dame van de achttiende eeuw' Maria-Louise van Hessen-Kassel.

Onderwijs

Ruim 5.000 kinderen en jongeren bezochten dit jaar het museum, waarvan 3.500 in onderwijsverband. De inhaalbeweging in 2019-2020 in functie van de prestatieafspraken voor 2017-2020 is daarmee ondanks de beperkingen door COVID-19 alsnog voor 96% gelukt. Vooral de verbreding van het onderwijsbezoek naar MBO en hoger onderwijs is een positieve ontwikkeling. Ruim 700 leerlingen brachten in het kader van de jaarlijkse ontwerpwedstrijd voor het voortgezet onderwijs een bezoek aan *Gezonken Schatten* en *Human After All* of kregen een gastles. Eerstejaars modestudenten van het Friesland College maakten kleding geïnspireerd op de vaste presentatie *Van Oost en West*. Voor de groepen 7 en 8 van de kinderdirectieschool was deze tentoonstelling aanleiding om onderwerpen uit de Canon van Nederland vanuit een ander perspectief te bekijken. Het kinderwetje van Van Houten werd bijvoorbeeld gekoppeld aan keramiek die in het verleden door kinderen is gemaakt. Een deel van de Leeuwarder kleuters bezocht in het voorjaar het museum voor een verhalend onderwijsprogramma met de fictieve prinses Marijke en kapitein Star in de hoofdrol.

Activiteitenprogramma

Bij de tentoonstellingen *Gezonken Schatten* en *Human After All* konden families een speciaal familiespoor volgen, een reeks van laagdrempelige gezamenlijke opdrachten die bezoek in familieverband stimuleert. In de schoolvakanties werd uitgedapt met verschillende kinderworkshops. In het Princesseweekend werd een bezoek aan het museum extra leuk gemaakt voor verklede piraten en prinsessen met spannende verhalen, een schatkaart en ijs. Ook voor uiteenlopende groepen volwassenen organiseerde het museum innovatieve activiteiten. Alle expertrondleidingen, workshops en colleges bij *Gezonken Schatten* en *Human After All* waren uitverkocht. Op Open Monumentendag konden bezoekers het museum gratis bezoeken. De route liep langs vijf grote panden die het verhaal van Willem Lodewijk van Nassau-Dillenburg (*Ús Heit*) vertellen. In samenwerking met stichting Toscana is een vierdelige serie klassieke concerten *Miniatures* opgenomen in het Princessehof met centraal de muziek van J.S. Bach, de tijdgenoot van Maria-Louise waarvan M.C. Escher een grote fan was. De serie was vanaf de feestdagen online te bekijken.

Economische betekenis

Ondanks de vele beperkingen kwamen dit jaar toch nog 12.000 bezoekers speciaal voor het museum naar Leeuwarden. Zij gaven gezamenlijk naar schatting minstens € 1,5 miljoen uit aan winkelen, eten en drinken en overnachten. 2.300 mensen bleven bovendien een of meerdere nachten slapen. Het Prinsessehof zorgde zo voor meer dan 3.500 overnachtingen in de regio. Er werden 380 artikelen over het Prinsessehof geplaatst, met een advertentiewaarde van naar schatting € 760.000.

Samenwerking

Keramiëkmuseum Prinsessehof en het Fries Museum vormen samen de organisatie FM|PH. Alle medewerkers werken voor beide organisaties en alle werkprocessen zijn voor beide musea gelijkvormig.

Keramiëkmuseum Prinsessehof werkt samen met Rijksmuseum Amsterdam, Groninger Museum en Kunstmuseum Den Haag in het samenwerkingsverband Aziatische Keramiëk.

Voor de presentatie van nieuwe keramische kunst en design is er een structurele samenwerking met Sundaymorning@EKWC.

Op het gebied van educatie wordt in Leeuwarden intensief samengewerkt met de netwerkorganisatie Kunstkade (label schoolkade) en de andere culturele instellingen. Met afgestemde thema's en programma's worden alle scholen in Leeuwarden bereikt. Voor het voortgezet onderwijs vormt de werkgroep Arttrip (een samenwerkingsverband met stadsschouwburg De Harmonie, het Fries Museum en vijf scholen in de stad en de provincie) de spil van een programma waarmee we leerlingen van die scholen kennis laten maken met Keramiëkmuseum Prinsessehof. In de aanloop van de jaarlijkse ontwerpwedstrijd voor het voortgezet onderwijs wordt met een aantal scholen intensief samengewerkt om het programma te ontwikkelen. Met MBO wordt inmiddels ook structureel samengewerkt.

ORGANISATIE

Ontwikkeling

Stichting Fries Museum en stichting Keramiëkmuseum Prinsessehof worden conform art. 3 van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) beschouwd als een 'groep verbonden ondernemers' met een gemeenschappelijke ondernemingsraad. Stichting Fries Museum treedt als ondernemer op ten opzichte van de gemeenschappelijke ondernemingsraad (WOR, art. 3.2.). Het overleg met de ondernemingsraad over het opleidingsbeleid werd afgerond, waardoor er nu een helder kader is en een handvat op basis waarvan opleidingen, trainingen en coachingstrajecten plaatsvinden. Coaching wordt steeds meer ingezet als instrument om individuele medewerkers en teams te ondersteunen in hun ontwikkeling en functioneren en optimalisering daarvan.

Veel aandacht is besteed aan de organisatie in tijden van COVID-19. We hebben onze thuiswerkregeling fundamenteel uitgebreid en alle medewerkers voor wie dit zinvol is thuis voorzien van meubilair, ICT apparatuur en mobiele telefonie. Dit heeft ertoe geleid dat enkele ontwikkelingen zijn uitgesteld tot in 2021. Ten eerste de integrale doorontwikkeling van de lerende organisatie, ten tweede de implementatie van de informatieveiligheid naar aanleiding van de externe audit van einde 2019. Hoewel we via Microsoft Teams en virtuele thuiswerkplekken digitaal zijn geworden, zal de structurele ontwikkeling van digitaal samenwerken via Office 365 ook pas vanaf 2021 plaatsvinden. Ten derde de organisatiebrede verduurzaming en ten vierde de systematische toename van de diversiteit.

Met betrekking tot huisvesting is de verhuizing voorbereid van de depotcollectie naar het Kolleksjesintrum Fryslân, dat state of the art, energieneutraal en kostenefficiënt is. Daardoor kan het team Beheer, Behoud & Kennismanagement alle collecties waarvoor het verantwoordelijk is, naast die van het Prinsessehof ook die van het Fries Museum en het Fries Verzetsmuseum, efficiënt op een locatie beheren. De huur van de depotruimte betekent een belangrijke meerkost met betrekking tot huisvesting vanaf 2021, die kan worden gedekt met een groot deel van de extra subsidie vanwege de Gemeente Leeuwarden.

Achter de schermen is gebruik gemaakt van de eerste coronasluiting om de kantoren herin te richten en alle computers te vervangen conform het afschrijvingsplan.

Verder zijn de volgende organisatorische aspecten ontwikkeld:

- Conform de Museum cao neemt het Fries Museum vanaf 2020 deel aan de verzekering voor het 3de jaar WW bij de Stichting PAWW;
- De afweging in de context van de Wet Arbeidsmarkt in Balans heeft geleid tot de beslissing om ons receptiepersoneel wel via een uitzendbureau te blijven tewerkstellen.

Strategie

De vier strategische doelstellingen uit het activiteitenplan 2017-2020 zijn in 2019 als volgt in acties omgezet:

1. Contact met de wereld (internationaal gericht)

Hoewel COVID-19 internationale fysieke contact onmogelijk maakte, leverde het ook interessante ontwikkelingen op. De internationale bruiklenen uit de tentoonstelling *Gezonken schatten* werden afgebouwd door de eigen medewerkers met een videoverbinding met de collega's in Singapore en Seoul. Dit bespaarde heel wat reis- en verblijfskosten. Dat geldt ook voor de deelname aan internationale online conferenties. Toch kijken we uit naar nieuwe fysieke ontmoetingen als opvolging van uitnodigingen uit Shanghai en Nanjing.

Keramiëkmuseum Prinsessehof was met meer dan 100 bruiklenen, eveneens met een videoverbinding opgebouwd, de Europese partner voor de nieuwe vaste presentatie *World Ceramics* van het National Museum of Korea. Omdat reizen naar Korea voor de opening op 10 december niet mogelijk was, werd het museum bij de opening vertegenwoordigd door de Nederlandse ambassadeur en culturele attaché.

Een reizende tentoonstelling in China is omwille van corona uitgesteld, waarschijnlijk tot 2021. Voor 2023 overwegen we een grote Japan tentoonstelling, die onze uitstekende relaties verzilvert. Einde 2020 hadden we een videointerview aan de hand van de werken in onze collectie over het belang van de *artist in residence* mogelijkheden in Arita, het keramiëkcentrum in de Saga prefectuur op het zuidelijke eiland Kyushu. Voor de verdere toekomst hebben we verkennende gesprekken met verschillende locaties in het Midden-Oosten.

2. Onderscheiden positionering (versterking actuele keramiëk)

Met de beeldbepalende aankoop van werk van de wereldberoemde Koreaanse kunstenaar Yee Sookyoung voegt Keramiëkmuseum Prinsessehof een topstuk toe aan de Collectie Nederland. De tentoonstelling *Human After All* met installaties van internationale topkunstenaars is een waardige opvolger van *In Motion*, de spraakmakende tentoonstelling waarmee het vernieuwde museum einde 2017 heropende.

3. Presenteren buiten de muren (extra inspanningen voor internationaal gerichte presentaties en nationaal het inzetten van teasers)

De presentaties in het Medisch Centrum Leeuwarden zijn voortgezet. Andere presentaties buiten de muren worden door de financiële positie en de beperkte capaciteit niet uitgevoerd ten voordele van sterke presentaties in het museum zelf. We hebben geleerd dat we geen teasers in de randstad nodig hebben om bezoekers naar Leeuwarden te trekken. Wel is onze collectie op belangrijke plekken wereldwijd te zien (zie 1).

4. Verbeteren van de financiële exploitatie (focus op winkel, horeca en evenementen)

2020 was op het eerste gezicht niet het jaar om onze exploitatie te verbeteren. Toch betekent de meteen terugverdiende investering in project Prinsessehof 2.0 en enkele nog niet publiek gemaakte projecten dat we een sterkere uitgangspositie in de toekomst hebben.

Nieuwe makers/talentontwikkeling

Met een zeer klein budget voor kleine hedendaagse presentaties op de tweede verdieping kan het museum zeer beperkt aandacht besteden aan nieuwe makers. Omdat het aantal presentaties zich omwille van de kosten beperkt tot twee per jaar, heeft het museum geen andere keus dan vooral gerenommeerde kunstenaars te presenteren, zoals Jennifer Tee in 2020. Hoewel we trots zijn op die presentaties, zou het museum graag nog meer jonge kunstenaars presenteren, maar heeft daarvoor eenvoudigweg niet de middelen (zie hieronder).

Werkgeverschap artiesten/kunstenaars

Keramiekmuseum Princessehof past als nationaal museum – *noblesse oblige* – voor alle presentaties de richtlijn kunstenaarshonoraria toe. In 2020 kon het museum gebruik maken van de Experimenteerreglement kunstenaarshonoraria van het Mondriaan Fonds, maar die mogelijkheid verdwijnt in 2021. Anders dan presentatieplekken krijgt Keramiekmuseum Princessehof als rijksmuseum geen aanvullende middelen om de richtlijn vanaf 2021 toe te passen.

Inkoopbeleid

In 2016 is er een inkoopbeleid opgesteld met als doel de inkoop verder te professionaliseren. De wet en regelgeving staan in dit beleid beschreven en de diverse rollen en verantwoordelijkheden zijn benoemd. In een flowchart zijn de te nemen stappen overzichtelijk weergegeven. Door de coronacrisis is de werkgroep circulariteit en duurzaamheid nog niet opgestart en wordt het inkoopbeleid pas in 2021 in die richting doorontwikkeld, alsook een versterking van de kostenefficiëntie en de verbinding met relatiemanagement en sponsoring.

AVG

Per 25 mei 2018 geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Privacyrechten worden door deze verordening versterkt en uitgebreid. Dit is in 2018 omgezet in beleid, interne processen, informatie op onze website, volledig geïmplementeerd en operationeel. De focus lag op het toetsen van het daadwerkelijk functioneren van de procedures. De werkgroep die het uitwerkte komt jaarlijks bij elkaar om de werking te evalueren.

Governance Code Cultuur

De bestuurlijke organisatie van Keramiekmuseum Princessehof werkt volgens het bestuur-toezicht model met een raad van toezicht en een bestuur, bestaande uit de directeur-bestuurder. De raad van toezicht is toezichthouder en toetst het algemene beleid en de strategie, volgt de uitvoering daarvan en keurt de door externe accountant gecontroleerde jaarrekening goed. Deze laatste wordt gepresenteerd in een meerjarenperspectief. De raad adviseert het bestuur en ondersteunt waar nodig bij het leggen en onderhouden van externe contacten. Ook keurt zij bijzondere investeringen en leningen goed en benoemt, beoordeelt en ontslaat het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle aspecten van beleid, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch.

De Governance Code Cultuur 2019 wordt volledig toegepast:

- De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te beheren. Dit blijkt uit de missie, de kerntaken (collectietaak, publiekstaak, bedrijfstaak) en de doelstellingen van de organisatie, alsook de in dit jaarverslag besproken resultaten met betrekking tot elke kerntaak.
- De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur 2019 toe en licht toe hoe ze dat heeft gedaan. De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af. Deze paragraaf kan worden beschouwd als die 'pas toe én leg uit' voor de principes en 'pas toe óf leg uit' voor de aanbevelingen.
- Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Dit is verankerd in de statuten, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement. Er waren in 2020 geen transacties tussen de stichting en leden van de raad van toezicht.
- Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Deze rolverdeling is onderwerp van de profielschets van de raad van toezicht, het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Die verantwoordelijkheid is geformuleerd in de statuten en in het bestuursreglement en vastgelegd in de arbeidsovereenkomst met de directeur-bestuurder.
- Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Hoewel de zorgvuldige omgang met de mensen voor het bestuur vanzelf spreekt, is het ook een voortdurend aandachtspunt van de ondernemingsraad, die erover met het bestuur minstens viermaal per jaar in gesprek gaat. Tweemaal is daar ook een lid van de raad van toezicht

bij aanwezig. In 2020 vonden deze overleggen via videoverbinding plaats. In het bestuursreglement is de rol van de controller opgenomen, die voortaan wordt vervuld door het hoofd Finance & Control.

- De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. De uitvoering is uitgewerkt in het profiel van de raad van toezicht en het reglement van de raad van toezicht. Ter voorbereiding van de raadsvergaderingen geven de raadscommissie Organisatie & Remuneratie vorm aan de werkgeversrol, waarbij ook de rolverdeling tussen raad van toezicht en bestuur ter sprake komt, en de raadscommissie Audit & Financiën aan het financiële toezicht, daarbij bijgestaan door de door de raad van toezicht aangestelde onafhankelijke accountant. Advies bij strategie en positionering van het museum wordt besproken in de voltallige raad. De voltallige raad van toezicht heeft met de accountant gesproken over de controle van de jaarrekeningen, de management letter en de begrotingen.
- De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij de deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Bij de werving van nieuwe leden maakt de raad van toezicht gebruik van een gepubliceerde procedure en een vooraf vastgestelde profielschets van de raad van toezicht. Bijkomend vindt er voortaan ook een toetsing van voorgedragen leden en van de gehanteerde procedure door de minister plaats. In juni 2020 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden met behulp van de methodiek van Cultuur+Ondernemen. (In 2021 wordt dit uitgevoerd met een externe begeleider, zoals de Governance Code Cultuur 2019 minstens driejaarlijks voorschrijft.)

In het verslagjaar heeft viermaal een vergadering van de raad van toezicht plaatsgevonden. Omwille van COVID-19 vonden twee vergadering via videoverbinding plaats. Om die redenen was er in elke vergadering ook extra aandacht voor de prognose van 2020, die van invloed was op het resultaat van 2020 maar ook op de meerjarenplannen 2021-2024. Het hele jaar was hierover ook veel contact tussen het bestuur en voorzitter en de leden van de raad van toezicht via overleg op 1,5 meter, email en telefoon. Op 23 maart 2020 zijn de jaarstukken 2019 en het accountantsverslag goedgekeurd, inclusief de consequenties van de jaarrekening 2019 voor de begroting 2020, zoals de verwachte inzet van bestemmingsreserves. Aan het bestuur is vervolgens decharge verleend. Op 22 juni 2020 was er aandacht voor de uitkomst van alle overheidssteun naar aanleiding van COVID-19 en voor de uitgangspunten van het activiteitenplan 2021-2024, ter voorbereiding van de subsidieaanvraag in het kader van de Erfgoedwet. Op 21 september 2020 is de opzet van de meerjarenbegroting 2021-2024 besproken. Op 10 december 2020 zijn het activiteitenplan 2021-2024, de meerjarenbegroting 2021-2024, de jaarbegroting 2021 en de procuratieregeling goedgekeurd.

In 2020 zijn tevens in de raad van toezicht besproken: heroriëntatie culturele basisinfrastructuur Provinsje Fryslân, update en analyse van het weerstandsvermogen, managementletter en reactie en opvolging door het bestuur. Daarnaast werd periodiek behandeld: ingekomen stukken, kwartaalrapportages over het museum en de overkoepelende organisatie FMIPH, voortgang van het organisatie- & personeelsplan 2017-2024, terugkoppeling vanuit de ondernemingsraad, functionering van bestuur en raad, rooster van aftreden, nevenfuncties van het bestuur en de leden van de raad van toezicht.

In de vergadering van 23 maart 2020 zijn mevrouw D. Kingma en de heer J. Vernooij benoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Op 21 september 2020 zijn het reglement van de raad van toezicht en het bestuursreglement goedgekeurd, is de stichting Beheer Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof opgeheven (die tot de statutenwijziging in december 2019 de stichting Keramiekmuseum Prinsessehof bestuurde) en heeft de raad ingestemd met het ontslag van de heer H. Khalidi als lid van de raad van toezicht.

De commissie Organisatie & Remuneratie kwam bij elkaar op 7 februari 2020 voor het jaarsprek met het bestuur, op 7 september 2020 en op 9 november 2020 voor de werving en selectie van kandidaten voor de vacature in de raad van toezicht naar aanleiding van het ontslag van de heer H. Khalidi. Besloten is om op dit moment geen kandidaten uit te nodigen maar de invulling van de raad in 2021 uit te voeren na het vertrek van een aantal leden volgens het rooster van aftreden en de door een externe expert te begeleiden zelfevaluatie in 2021. De commissie Audit & Financiën kwam bij elkaar op 11 maart 2020 om de jaarrekening 2019 en het accountantsverlag te bespreken, op 21 september 2020 om de

meerjarenbegroting 2021-2024 te bespreken en op 2 december 2020 voor de gedetailleerde jaarbegroting 2021 inclusief de voorziene investeringen.

Fair Practice Code

Keramiëkmuseum Prinsessehof was een van de eerste musea om de Fair Practice Code toe te passen omdat we dit niet meer dan billijk vinden. Kunstenaars en vormgevers krijgen een vergoeding voor de bruikleen van eigen werk dat niet een commercieel serieproduct is en voor de tijd die ze in projecten met het museum investeren. De begrenzings met betrekking tot waarde van de werken en looptijd van de tentoonstelling, door ons aangebracht om het betaalbaar te houden, hebben we laten varen.

Code Culturele Diversiteit

Vanuit inspirerende achterstand zijn einde 2020 verkennende gesprekken gevoerd om deelnemer te worden in de tweede groep van het nationale programma Musea Bekennen Kleur. Via een inclusief beleid probeert het museum diversere programma, publiek, personeel en partners te bereiken.

Programma

Met de beroemde collectie die Oost en West verbindt, is Keramiëkmuseum Prinsessehof van zichzelf een inclusief en divers museum. Er is niet alleen aandacht voor de rest van de wereld als die in contact komt met het westen, zoals met de VOC in Zuidoost-Azië, maar ook voor de zelfstandige geschiedenis van diverse plekken. Een voorbeeld hiervan is de presentatie van Leiko Ikemura in de tentoonstelling *Human After All*, waarvan werk in Nederland nog niet eerder te zien was. Een ander voorbeeld is de aankoop van werk van Yee Sookyoung, van wie een privaat fonds eerder beweerde dat de kunstenaar 'niet bekend genoeg' was. Door deze aankoop met behulp van de bijdrage van het Mondriaan Fonds uit te voeren, bestrijdt het museum dit verholde ethnocentrisme. Onder het motto 'hoge kwaliteit, lage drempel' zorgen we dat onze publieksinformatie uitnodigt tot langer kijken en meer zien.

Publiek

Ons museum moet voor iedereen toegankelijk zijn. We ontvangen de die hard keramiëkgeïnteresseerde, maar willen via het Nassau paleis en laagdrempelige context ook bereikbaar zijn voor bredere cultuurgeïnteresseerden en toeristen. Ons educatief programma is een belangrijk middel om jonge Leeuwarders in aanraking te brengen met het erfgoed van verschillende culturen. Zeker in Leeuwarden, waar in sommige wijken 60% van de kinderen in armoede leeft, is deze functie des te belangrijker. Onze onderwijsprogramma's zijn ook een belangrijke manier om kinderen (en ouders) met een niet-Nederlandse achtergrond (17% van de Leeuwarders) te bereiken. Onze bezoekers zijn van alle leeftijden. We nemen drempels voor oudere bezoekers zoveel mogelijk weg. Ook bieden we speciale rondleidingen voor mensen met dementie, waarbij deelnemers door het delen van herinneringen en associaties samen museumobjecten tot leven brengen. Het museum is volledig toegankelijk voor mensen met een beperking, die sinds de heropening in 2017 via de gewone ingangen naar binnen kunnen.

Personeel

Keramiëkmuseum Prinsessehof is lid van de cao Musea, die volledig wordt gevolgd. Alle functies zijn beschreven, extern getoetst aan het cao functiehandboek en passen in een samenhangend functiehuis. Alle regelingen zijn generiek en nooit op een medewerker toegespitst. Gratificaties worden enkel organisatiebreed en als fixed fee uitgekeerd, niet in verhouding tot het loon, zodat medewerkers in lagere loonschalen er relatief meer aan hebben. Bij werving en selectie wordt expliciet aandacht besteed aan inclusie en diversiteit. Gestreefd wordt naar gelijke kansen voor alle groepen op de arbeidsmarkt en een diversiteit aan achtergronden en kennis. We willen gelijke kansen bieden en selecteren medewerkers op basis van kwaliteiten. Een alinea in deze zin is eveneens opgenomen in de vacatureteksten. Een culturele organisatie als de onze staat of valt met zijn menselijk kapitaal. We bieden mogelijkheden voor werkervaringsplaatsen en reïntegratietrajecten met als doel het perspectief voor doorstroom naar reguliere werk te vergroten. Ook bij onze 72 vrijwilligers, een veelkleurige groep van schoolverlaters tot gepensioneerden, zijn er mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ondanks COVID-19 was het toch mogelijk om 34 studenten van MBO, HBO en universitaire opleidingen

stageplaatsen voor waardevolle praktijkervaring te bieden.

Partners

Keramiekmuseum Princessehof heeft een veelheid aan partners waarmee het inclusiviteit en diversiteit bereikt:

Culturele partners: Fries Museum, Tresoar, Tryater en Historisch Centrum Leeuwarden.

Educatiepartners: Keunstwurk (PO Kunstmenu gemeente Leeuwarden), MBO-scholen Friese Poort en Friesland College, HBO partner NHL Stenden. Maatschappelijke partners: Talant, KwadrantGroep, Zienn, Fier, Medisch Centrum Leeuwarden.

Gelieerde stichtingen

Aan stichting Keramiekmuseum Princessehof zijn de volgende stichtingen gelieerd:

Stichting Fries Museum

Stichting Monumenten Fries Museum/Keramiekmuseum Princessehof

Stichting Collectiefonds Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof

Stichting Mata Hari

Voor een overzicht van transacties die hebben plaatsgevonden tussen Stichting Princessehof en de gelieerde stichtingen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.10 van de jaarrekening.

Continuïteit van de instelling

Dankzij de extra coronasteun vanwege het ministerie van OCW en geholpen door de aantrekkingskracht van Friesland op binnenlandse (en Duitse) toeristen gedurende de zomermaanden heeft Keramiekmuseum Princessehof het crisis 2020 met drie gedwongen sluitingen doorstaan. Meer nog, de investering in project Princessehof 2.0 kon volledig uit de exploitatie worden betaald, waardoor reeds bestaande reserves en het resultaat beschikbaar zijn voor de betere opslag van de collectie dankzij de verhuizing naar het Kolleksjesintrum Fryslân in 2021. De extra coronasteun voor de eerste helft van 2021 draagt nogmaals bij aan de continuïteit, niet alleen van het voortbestaan maar ook van de positieve ontwikkeling, van Keramiekmuseum Princessehof. Deze toestand wordt versterkt doordat ook partner Fries Museum 2020 goed heeft doorstaan en als regionaal BIS museum in 2021-2024 verder komt. Er is dus noch een marktrisico noch een liquiditeitsrisico. De organisatie zal in staat zijn in 2021 om de onzekerheden met betrekking tot COVID-19 op te vangen. De toekomst op middellange termijn ziet er goed uit.

1.4 BEGROTING KERAMIEKMUSEUM PRINCESSEHOF 2021

B A T E N		L A S T E N	
Eigen inkomsten		1.Publieksactiviteitenlasten	800.836
1.Publieksinkomsten binnenland (2+3)	485.567	4.Huisvestingslasten	326.000
2.Kaartverkoop	291.346	9.Collectielasten incl aankopen	524.337
3.Overige publieksinkomsten	194.221	13.Afschrijvingen	101.514
4.Publieksinkomsten buitenland	0	14.Personeelslasten niet zijnde publieken/of collectie	891.935
5.Totaal Publieksinkomsten (1+4)	485.567	15.Overige lasten	256.000
6.Sponsorinkomsten	0	TOTALE LASTEN	2.900.622
7.Vergoeding coproductent	0	RESULTAAT	0
8.Overige directe inkomsten	0	1.Resultaat rentebaten/ -lasten	0
9.Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	EXPLOITATIERESULTAAT	0
10.Totaal directe inkomsten (5+9)	485.567		
11.Indirecte inkomsten	397.528		
12.Private middelen – particulieren incl. Vrienden	5.000		
13.Private middelen – bedrijven	0		
14.Private middelen – private fondsen	0		
15.Private middelen – goede doelenloterijen	0		
16.Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	5.000		
17.Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	888.095		
18.Baten in natura	0		
Subsidies			
19.Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.653.527		
20.OCW: Reg. Spec. Cult. Bereik (publ. act.)	1.428.594		
21.OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0		
22.OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	224.933		
23.OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0		
24.Totaal structureel Provincie	0		
25.Totaal structureel Gemeente	309.000		
26.Totaal structurele publieke subs. overig	0		
27.Totale structurele subsidies (19+24+25+26)	1.962.527		
28.Incidentele publieke subsidies	50.000		
29.Totaal subsidies (27+28)	<u>2.012.527</u>		
TOTALE BATEN 17+18+29	2.900.622		

1.4 TOELICHTING EIGEN VERMOGEN

Het resultaat boekjaar 2020 is € 211.308 voordelig. Dit bedrag wordt bestemd op de wijze die is aangegeven in het volgende overzicht.

	Totaalbedrag 31.12.2019	Resultaat 2020	Totaalbedrag 31.12.2020
	€	€	€
Algemene Reserve	675.971	23.499	699.470
Bestemmingsreserves	250.000	178.288	428.288
	<u>925.971</u>	<u>201.787</u>	<u>1.127.758</u>

Specificatie bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve Verhuizing Depotcollectie	130.000
Bestemmingsreserve Transitodepot	100.000
Bestemmingsreserve Publicaties	25.000
Bestemmingsreserve Huisvesting en Onderhoud	75.000
Bestemmingsreserve COVID-19 2021	98.288
	<u>428.288</u>

2. JAARREKENING 2020

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2020 (NA RESULTAATBESTEMMING)

Model I

	31.12.2020		31.12.2019	
	€	€	€	€
ACTIVA				
I Immateriële vaste activa	0		0	
II Materiële vaste activa	422.531		481.538	
III Financiële vaste activa	0		0	
Totale vaste Activa		422.531		481.538
IV Voorraden	50.723		72.153	
V Vorderingen	242.489		214.310	
VI Effecten	0		0	
VII Liquide middelen	791.305		513.317	
Totale vlottende Activa		1.084.517		799.780
Totale Activa		1.507.048		1.281.318

	31.12.2020		31.12.2019	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen				
I Algemene Reserve	699.470		675.971	
II Bestemmingsreserves	428.288		250.000	
III Bestemmingsfondsen	0		0	
Totale eigen vermogen		1.127.758		925.971
VI Aankoopfonds		0		0
Vorzieningen				
VII Groot onderhoud gebouwen/installaties	0		0	
VIII Overige voorzieningen	11.762		10.564	
Totale Voorzieningen		11.762		10.564
Langlopende Schulden				
IX Langlopende schulden	0		0	
Totale Langlopende Schulden > 1 jaar		0		0
Kortlopende schulden				
X Kortlopende schulden	367.528		344.783	
Totale kortlopende schulden < 1 jaar		367.528		344.783
Totale Passiva		1.507.048		1.281.318

2.2 CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2020

Categoriale Exploitatierkening Princessehof 2020

Model IIb	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
B A T E N	€	€	€
<u>Eigen inkomsten</u>			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3)	210.121	360.000	366.708
2. Kaartverkoop	147.804	175.000	230.663
3. Overige publieksinkomsten	62.317	185.000	136.045
4. Publieksinkomsten buitenland	0	0	0
5. Totaal Publieksinkomsten (1+4)	210.121	360.000	366.708
6. Sponsorinkomsten	0	0	0
7. Vergoeding coproductent	0	0	0
8. Overige directe inkomsten	0	0	0
9. Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	0	0
10. Totaal directe inkomsten (5+9)	210.121	360.000	366.708
11. Indirecte inkomsten	362.687	285.229	413.949
12. Private middelen - particulieren incl. Vrienden	1.000	17.500	0
13. Private middelen - bedrijven	0	0	0
14. Private middelen - private fondsen	246.061	75.000	302.640
15. Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
16. Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	247.061	92.500	302.640
17. Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	819.869	737.729	1.083.297
18. Baten in natura	0	0	0
<u>Subsidies</u>			
19. Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.636.027	1.609.337	1.587.547
20. OCW : Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.411.094	1.384.404	1.375.387
21. OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0	0	0
22. OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	224.933	224.933	212.160
23. OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0	0	0
24. Totaal structureel Provincie	0	0	0

25. Totaal structureel Gemeente	280.000	280.000	280.000
26. Totaal structurele publieke subs. overig	0	0	0
27. Totale structurele subsidies [19+24+25+26]	1.916.027	1.889.337	1.867.547
28. Incidentele publieke subsidies	421.353	115.000	77.900
29. Totaal subsidies [27+28]	2.337.380	2.004.337	1.945.447
TOTALE BATEN [17+19+29] (nee, 17 + 29)	3.157.249	2.742.066	3.028.744

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
LASTEN	€	€	€
1. Personeelslasten	1.569.809	1.396.022	1.554.713
2. Huisvestingslasten	642.534	506.000	392.757
3. Afschrijvingen	74.162	50.000	74.964
4. Aankopen	152.750	90.000	127.556
5. Overige lasten	516.207	700.044	734.050
TOTALE LASTEN [1+2+3+4+5]	2.955.462	2.742.066	2.884.040
6. Saldo uit gewone bedr.voering	201.787	0	144.704
7. Saldo rentebaten / -lasten	0		0
8. Mutaties Aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT [6+7+8]	201.787	0	144.704

PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS	Huidig		Begroting		Vorig	
	boekjaar				boekjaar	
<i>Specificatie personeelslasten</i>	€	fte	€	fte	€	fte
1. Waarvan vast contract	777.331	13,92	823.220	13,15	862.842	12,7
2. Waarvan tijdelijke contract	0	0	0	0	8.087	0,14
3. Waarvan inhuur	788.887	x	572.802	x	683.784	x
4. Personeelslasten totaal [1+2+3]	1.566.218	13,92	1.396.022	13,15	1.554.713	12,81
<i>Vrijwilligers</i>		aantal		aantal		aantal
5. Vrijwilligers fte		3,00		6,67		3,04
6. Vrijwilligers personen		72		80		73

2.3 CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2020

Model Iic

FUNCTIONEEL → CATEGORIAAL ↓ BATEN	Totaal	Publieks- activitei- ten	Collectie- beheer	Algemeen beheer
Eigen inkomsten				
1.Publieksinkomsten binnenland	210.121			
2.Kaartverkoop	147.804	147.804		
3.Overige publieksinkomsten	62.317	62.317		
4.Publieksinkomsten buitenland	0			
5.Totaal Publieksinkomsten	210.121			
6.Sponsorinkomsten	0			
7.Vergoeding coproducent	0			
8.Overige directe inkomsten	0			
9.Totaal overige directe inkomsten	0			
10.Totaal directe inkomsten	210.121			
11.Indirecte inkomsten	362.687	244.929	78.504	39.253
12.Private middelen - particulieren incl. Vrienden	1.000		1.000	
13.Private middelen - bedrijven	0			
14.Private middelen - private fondsen	246.061	219.608	1.000	25.452
15.Private middelen - goede doelenloterijen	0			
16.Totaal bijdragen uit private middelen	247.061			
17.Totaal eigen inkomsten	819.869			
18.Baten in natura	0			
Subsidies				
19.Totaal structureel OCW	1.636.027			
20.OCW: Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.411.094	586.094		825.000
21.OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0			
22.OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	224.933		224.933	
23.OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0			
24.Totaal structureel Provincie	0			
25.Totaal structureel Gemeente	280.000			280.000
26.Totaal structurele publieke subs. overig	0			
27.Totale structurele subsidies	1.916.027			
28.Incidentele publieke subsidies	421.353	118.300	103.053	200.000
29.Totaal subsidies	2.337.380			
TOTALE BATEN	3.157.249	1.379.053	408.491	1.369.705

FUNCTIONEEL → CATEGORIAAL ↓ LASTEN	Totaal	Publieks- activitei- ten	Collectie- beheer	Algemeen beheer
1.Personeelslasten	1.569.809	963.532	242.425	363.853
2.Huisvestingslasten	642.534			642.534
3.Afschrijvingen	74.162			74.162
4.Aankopen	152.750		152.750	
5.Overige lasten	516.207	321.572	10.680	183.955
TOTALE LASTEN	2.955.462	1.285.105	405.855	1.264.503
6.Saldo uit gewone bedr.voering	201.787	93.948	2.636	105.202
7.Saldo rentebaten / -lasten	0			0
8.Mutaties Aankoopfonds	0			
EXPLOITATIERESULTAAT	201.787	93.948	2.636	105.202

TOELICHTING OP DE GEHANTEERDE VERDEELSLEUTELS

- De baten en lasten worden toegerekend aan de museale functies indien dit op objectieve gronden mogelijk is. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten verantwoord onder Algemeen Beheer. Bij de toerekening aan de museale functies wordt een consistente gedragslijn gehanteerd over de jaren.
- De personeelslasten worden toegerekend op basis van de functiebeschrijvingen van de medewerkers en de daarbij behorende door de directie vastgestelde gewenste inzet per museale functie.
- De subsidie OCW – regeling specifiek cultuurbereik - wordt toegerekend deels aan algemeen beheer en deels aan publieksactiviteiten. Uitgangspunt hierbij is dat de kosten voor algemeen beheer volledig worden gedekt uit subsidie OCW.
- De subsidie OCW – erfgoed onderdeel collectiebeheer – wordt volledig toegerekend aan collectiebeheer.

OCW kent drie functies:

- Publieksactiviteiten
- Collectiebeheer
- Algemeen beheer

2.4 KASSTROOMOVERZICHT

	2020	2019
I KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	€	€
Exploitatieresultaat	201.788	144.704
Aanpassen voor:		
Afschrijving materiële vaste activa	59.007	57.745
Mutatie bestemmingsfonds OCW	0	-171.166
Mutatie bestemmingsreserve	0	171.166
Mutatie voorzieningen	1.198	1.103
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>261.993</u>	<u>203.552</u>
Mutatie in voorraden	21.430	59
Mutatie vorderingen	-28.179	133.407
Mutatie kortlopende schulden	22.744	-75.791
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>277.988</u>	<u>261.227</u>
II KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investeringen in materiële vaste activa	0	0
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
III KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie egalisatierekening investeringsbijdragen	0	0
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (I + II + III)	<u>277.988</u>	<u>261.227</u>
Liquide middelen einde boekjaar	791.305	513.317
Liquide middelen begin boekjaar	513.317	252.090
Mutatie liquide middelen	<u>277.988</u>	<u>261.227</u>

2.5 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De jaarrekening van stichting Keramiekmuseum Princessehof is opgesteld conform de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven. De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft per 1-1-2010 een richtlijn opgesteld met specifieke bepalingen voor kleine organisaties zonder winststreven die tot die datum waren aangewezen op Richtlijn 640. De Richtlijn is opgenomen in onderdeel C van de bundel Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van kleine rechtspersonen. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten.

Het boekjaar van Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof is gelijk aan het kalenderjaar. Als inrichtingseis voor de samenstelling van de jaarrekening hebben gediend de vormvoorschriften zoals die zijn verwoord in het 'Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap'.

MUSEALE COLLECTIE

De museale collectie is niet gewaardeerd.

ACTIVA

Materiële vaste activa

Er wordt afgeschreven op basis van de volgende grondslagen:

- Op gebouwen en terreinen wordt niet afgeschreven omdat deze niet geactiveerd worden.
- Duurzame goederen die aangeschaft worden naar aanleiding van een investeringsbesluit dat in totaal minimaal € 2.500 bedraagt, worden geactiveerd. Bedragen lager dan € 2.500 worden niet geactiveerd, maar ten laste gebracht van de exploitatie in het jaar van aanschaf.
- Duurzame goederen die worden aangeschaft ten behoeve van een presentatie of project worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van het presentatie- of projectbudget.
- Duurzame goederen worden in het jaar van aanschaf over het gehele jaar afgeschreven
- De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Automatisering	5 jaar/20%
Inventaris kort	5 jaar/20%
Inventaris lang	10/15 jaar/10%/6,67%
Presentatiemiddelen	10 jaar/10%
Installaties	10 jaar/10%
Vaste inrichting	10 jaar/10%
Museale collectie variabel	

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Voorraden

De eindvoorraad nog te verkopen museumkaarten en de voorraden in de museumwinkel worden op de balans opgenomen tegen de inkoopprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

PASSIVA

Eigen vermogen

Er is geen specifieke grondslag voor het eigen vermogen.

Voorzieningen

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening jubilea wordt gewaardeerd tegen contante waarde. De overige voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Het aflossingsbedrag voor het komende jaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht of ze tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum gerealiseerd zijn. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor balansdatum, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende primaire financiële instrumenten. Dit betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Derivaten worden niet gebruikt. Er is geen sprake van secundaire instrumenten.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst-en-verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst-en-verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

EIGEN INKOMSTENPERCENTAGE

Het eigen inkomstenpercentage is de verhouding tussen de eigen inkomsten en de structurele subsidie. Het betreft: totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies (OCW en ander

ministeries, provincies, gemeenten en ander overheden) x 100. Het gaat dus niet om het aandeel eigen inkomsten ten opzichte van de totale baten.

PRESTATIES: ACTIVITEITEN EN BEREIK

Officieel bezoek

De bezoekcijfers, inclusief die voor tentoonstellingen en onderwijs, zijn gebaseerd op de registratie bij binnenkomst in de kassa. Van bezoekers met een museumkaart wordt de kaart gescand in de kassa. Tegelijkertijd wordt dit automatisch geregistreerd bij Stichting Museumkaart. Bij openingen van tentoonstellingen wordt een teller gebruikt voor het registreren van de bezoekers en de verwerking in de kassa.

Websitebezoek

Websitebezoek wordt via een analysetool van de website van het museum opgevraagd. Dit betreft zowel het aantal bezoeken als het aantal unieke bezoekers.

Tentoonstellingen

Dit is het aantal gerealiseerde tentoonstellingen van het museum in het boekjaar.

Schoolgebonden en openbare activiteiten

In het boekingsprogramma van het museum worden zowel de activiteiten voor de individuele bezoeker vastgelegd als de schoolgebonden activiteiten. Daarbij wordt voor groepen soms een schatting gemaakt (bijvoorbeeld bij rondleidingen) van de gemiddelde groepsgrootte. Deze schatting is gebaseerd op ervaringscijfers. Voor de instaprondleidingen en de rondleidingen van de maand wordt het aantal deelnemers bij de start van de rondleiding geteld en verwerkt in de kassa.

Stelselwijziging

In 2020 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. Het bestuur van de stichting Keramiekmuseum Princessehof heeft op basis van de uitkomsten van 2020, de vermogenspositie en de begroting voor 2021 met inbegrip van de meerjarig toegekende subsidies op basis van de in de Erfgoedwet verankerde taak geen reden om te veronderstellen dat de continuïteit in het geding is. De coronacrisis geeft wel aanleiding tot het nauwlettend monitoren van de gezondheid van de organisatie. Indien er aanleiding toe is, zal actie worden ondernomen om de continuïteit te waarborgen.

Toerekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Overheidsbijdragen en -subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling kan aantonen aan de voorwaarden te hebben voldaan.

2.6 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

II Materiële vaste activa

Het verloop van deze post in 2020 is als volgt:

	Gebouwen & terreinen	Inventaris & aut.	Beveiligings- installaties	Totaal
	€	€	€	€
Aanschafwaarde				
Aanschafwaarde per 31.12.2019	655.686	158.896	54.113	868.695
Desinvestering 2020	0	0	0	0
Investerings 2020	12.835	2.320	0	15.155
Aanschafwaarde per 31.12.2020	668.521	161.216	54.113	883.850
Afschrijvingen				
Afschrijvingen t/m 31.12.2019	193.306	147.608	46.243	387.157
Afschrijving desinvestering	0	0	0	0
Afschrijvingen 2020	66.852	4.686	2.624	74.162
Afschrijvingen t/m 31.12.2020	260.159	152.294	48.866	461.319
Boekwaarden				
Boekwaarde per 31.12.2019	462.380	11.288	7.870	481.538
Boekwaarde per 31.12.2020	408.362	8.922	5.247	422.531

IV Voorraden

	31.12.2020	31.12.2019
	€	€
Per 31 december 2020 zijn onderstaande voorraden opgenomen tegen inkoop prijs:		
Museumwinkel	50.723	69.820
Museumkaarten	0	2.33
	50.723	72.153

V Vorderingen

	31.12.2020	31.12.2019
	€	€
Vordering op verbonden partijen: stichting Fries Museum	0	11.417
Debiteuren	12.266	4.553
<i>Overige vorderingen</i>		
Belastingdienst - te verrekenen b.t.w.	82.262	39.209
Bijdragen tentoonstellingen/projecten	93.354	59.500
Stichting Museumkaart	10.273	40.334
Mondriaan Fonds aankopen	0	44.000
Diversen	25.112	10.733
Vooruitbetaalde posten - overlopende abonnementen	19.222	4.564
	<u>242.489</u>	<u>214.310</u>

VII Liquide middelen

	31.12.2020	31.12.2019
	€	€
Kas	11.990	12.468
Kas entreebalie, theesalon en museumwinkel	1.437	1.437
Rabobank, Rekening courant	352.878	497.959
Rabobank, Doelreserveren	425.000	1.453
Totaal	<u>791.305</u>	<u>513.317</u>

PASSIVA

Eigen vermogen

Overzicht Algemene Reserve en bestemmingsfonds OCW algemeen

	Totaalbedrag 31.12.2019	Resultaat 2020	Totaalbedrag 31.12.2020
	€	€	€
Algemene Reserve	675.971	23.499	699.470
Bestemmingsreserves	250.000	178.288	428.288
	<u>925.971</u>	<u>201.787</u>	<u>1.127.758</u>

Specificatie bestemmingsreserves:

	stand 31-12-2019	resultaat bestemming	stand 31.12.2020
	€	€	€
Bestemmingsreserve Collectie	50.000	-50.000	0
Bestemmingsreserve Projecten	200.000	-200.000	0
Bestemmingsreserve Verhuizing Depotcollectie	0	130.000	130.000
Bestemmingsreserve Transitodepot	0	100.000	100.000
Bestemmingsreserve Publicaties	0	25.000	25.000
Bestemmingsreserve Huisvesting en Onderhoud	0	75.000	75.000
Bestemmingsreserve COVID-19 2021	0	98.288	98.288
	<u>250.000</u>	<u>178.288</u>	<u>428.288</u>

VIII Overige voorzieningen

Voorziening jubilea

Saldo per 1 januari 2020

10.564

Mutatie 2020

1.198

Saldo per 31 december 2020

11.762

X Kortlopende schulden < 1 jaar

	31.12.2020	31.12.2019
	€	€
Schulden aan leveranciers/verb.partijen	221.423	156.650
Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen	10.216	0
Verlofrestanten	25.696	25.705
	<u>257.335</u>	<u>182.355</u>

Overige schulden

Accountantskosten

5.650

5.150

Huisvestingskosten	10.533	7.551
Diverse kosten	3.532	5.071
Totaal	19.715	17.772
Overlopende passiva		
Mondriaan Fonds – aankopen 2020-2021	21.947	45.000
Provincie Fryslân, bijdrage tentoonstelling Gezonken Schatten	0	47.000
Vakantiegeld	27.531	25.355
Club Céramique	41.000	27.300
	90.478	144.655
Totaal kortlopende schulden	367.528	344.782

PENSIOENREGELING

Stichting Keramiëkmuseum Princessehof heeft haar pensioenen ondergebracht bij het ABP. Deze regeling is een toegezegde pensioenregeling. Het Princessehof heeft ingeval van tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds geen andere verplichting dan toekomstige hogere premies.

Op 31 december 2020 was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 93,2%

Wet Normering Topinkomens

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2020: € 201.000

De WNT is van toepassing op topfunctionarissen. Als topfunctionarissen worden aangemerkt de leden van het hoogste uitvoerende orgaan (RvB of bestuur) en de leden van het toezichthoudende orgaan (RvC of RvT).

Gegevens m.b.t. WNT (Wet Normering Topinkomens)

raad van toezicht stichting Keramiëkmuseum Princessehof

raad van toezicht: Onbezoldigd

De heer drs. H.H. Apotheker (vz.)
 De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart
 De heer drs. C. Groeneveld
 De heer H. Khalidi (afgetreden september 2020)
 Mevrouw mr. D. Kingma
 De heer R. Mulder (vice vz.)
 De heer ir. J.W.G. Vernooij
 Mevrouw E. Vos MSM (secr.)
 Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

Er is sprake van een gezamenlijke bedrijfsvoering voor stichting Fries Museum en stichting Keramiëkmuseum Princessehof. De directeur-bestuurder werkt voor beide stichtingen, 0,68 fte voor het Fries Museum en 0,32 fte voor Keramiëkmuseum Princessehof, maar staat voor 1,00 fte op de loonlijst van het Fries Museum.

Topfunctionarissen

*Inhuur vanuit stichting Fries Museum

**Loonkosten op basis van detacheringspercentages

2020

Naam	K.J.R. Callens
Functie	Directeur - bestuurder
Duur dienstverband	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Omvang dienstverband	n.v.t.
<i>Gedetacheerd*</i>	<i>0.32 fte</i>
Bruto Loon**	€ 45.444 (1fte: € 142.013)
Belastbare kostenvergoeding	0
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 6.764 (1 fte € 21.139)
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.
Motivering	n.v.t.
Norm [o.b.v. 1 fte]	€ 201.000

2019

Naam	K.J.R. Callens
Functie	Directeur - bestuurder
Duur dienstverband	01-01-2019 t/m 31-12-2019
Omvang dienstverband	n.v.t.
<i>Gedetacheerd*</i>	<i>0.30 fte</i>
Bruto Loon**	€ 41.466 (1fte: € 138.221)
Belastbare kostenvergoeding	0
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 6.058 (1 fte € 20.194)
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.
Motivering	n.v.t.
Norm [o.b.v. 1 fte]	€ 194.000

Nevenactiviteiten

Voor een overzicht van nevenactiviteiten van leden van de raad van toezicht en het bestuur, wordt verwezen naar bijlage 1.

2.7 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Het museum heeft een huurovereenkomst met de Gemeente Leeuwarden voor de panden Grote Kerkstraat 9, 11, 13 en 15. Het huurbedrag in 2020 bedroeg € 164.430.

De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. De looptijd van de overeenkomst bedraagt 1 jaar en wordt automatisch verlengd met 1 jaar en zo steeds verder, tenzij de huurovereenkomst 6 maanden voor het verstrijken van de lopende periode door een van de partijen wordt opgezegd.

Met ingang van 1 augustus 2012 huurt het museum werkplekken voor medewerkers in het Fries Museum. Het huurbedrag in 2020 bedroeg € 30.000.

De museale collectie is niet gewaardeerd en op de balans opgenomen.

Voor 2021 zijn voor verschillende tentoonstellingen/projecten nog subsidietoezeggingen gedaan, die nog niet zijn uitbetaald:

- Verhuizing Collectie	
• Ottema-Kingma Stichting (OKS)	€ 50.000
• Wassenbergh-Clarijs-Fontein Stichting	€ 10.000
- Digitaal platform Aziatische Keramiek	
• Mondriaan Fonds	€ 45.000
- Son-et-lumière	
• Gemeente Leeuwarden	€ 60.000
- Publicatie Kookboek	
• Prins Bernhard Cultuurfonds	€ 25.000
- Tegeltableau Maria Louise	
• FB Oranjewoud	€ 10.000
• Ottema-Kingma Stichting (OKS)	€ 2.500
• Stichting Van Achterbergh-Domhof	€ 2.500
• Boelstra Olivier Stichting	€ 2.500
• Herbert Duintjer Fonds	€ 2.500

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

Model Iib	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
B A T E N			
<u>Eigen inkomsten</u>			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3)	210.121	360.000	366.708
2. Kaartverkoop	147.804	175.000	230.663
3. Overige publieksinkomsten	62.317	185.000	136.045
4. Publieksinkomsten buitenland	0	0	0
5. Totaal Publieksinkomsten (1+4)	210.121	360.000	366.708
6. Sponsorinkomsten	0	0	0
7. Vergoeding coproducent	0	0	0
8. Overige directe inkomsten	0	0	0
9. Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	0	0	0
10. Totaal directe inkomsten (5+9)	210.121	360.000	361.656
11. Indirecte inkomsten	362.687	285.229	413.949
12. Private middelen - particulieren incl. Vrienden	1.000	17.500	0
13. Private middelen - bedrijven	0	0	0
14. Private middelen - private fondsen	246.061	75.000	302.640
15. Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
16. Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	247.061	92.500	302.640
17. Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	819.869	737.729	1.083.297
18. Baten in natura	0	0	0
<u>Subsidies</u>			
19. Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.636.027	1.609.337	1.587.547
20. OCW : Reg. spec. cult. bereik (publ. act.)	1.411.094	1.384.404	1.375.387
21. OCW: Erfgoed onderdeel huisvesting	0	0	0
22. OCW: Erfgoed onderdeel collectiebeheer	224.933	224.933	212.160
23. OCW: Kaderreg. Expl. ond. en wetenschap	0	0	0
24. Totaal structureel Provincie	0	0	0
25. Totaal structureel Gemeente	280.000	280.000	280.000

26. Totaal structurele publieke subs. overig	0	0	0
27. Totale structurele subsidies (19+24+25+26)	1.916.027	1.889.337	1.867.547
28. Incidentele publieke subsidies	421.353	115.000	77.900
29. Totaal subsidies (27+28)	2.337.380	2.004.337	1.945.447
TOTALE BATEN (17+19+29) (nee, 17 + 29)	3.157.249	2.742.066	3.028.744

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
LASTEN	€	€	€
1. Personeelslasten	1.569.809	1.396.022	1.554.713
2. Huisvestingslasten	642.534	506.000	392.757
3. Afschrijvingen	74.162	50.000	74.964
4. Aankopen	152.750	90.000	127.556
5. Overige lasten	516.207	700.044	734.050
TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	2.955.462	2.742.066	2.884.040
6. Saldo uit gewone bedr.voering	201.787	0	144.704
7. Saldo rentebaten / -lasten	0		0
8. Mutaties Aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8)	201.787	0	144.704

EIGEN INKOMSTENPERCENTAGE

Het eigen inkomstenpercentage in 2020 is 43% (2019: 58%). Dit is het totaal aan eigen inkomsten/totaal structurele subsidie (€ 819.869/€ 1.916.027).

TOELICHTING OP DE BATEN

1-5. Publieksinkomsten

Ondanks de coronacrisis is 2020 naar tevredenheid verlopen. In totaal bezochten toch nog 25.029 bezoekers het museum. Begroot werd een bezoekersaantal van 40.000. Dit heeft tot gevolg gehad dat de publieksinkomsten een stuk lager liggen dan begroot.

11. Indirecte inkomsten – specificatie

Doorberekening kosten medewerkers	€	360.910
Overige	€	1.777
Totaal	€	<u>362.687</u>

De integratie van stichting Keramiekmuseum Princessehof en stichting Fries Museum betekent o.a. dat medewerkers van Princessehof werkzaamheden verrichten voor en in het Fries Museum. De inzet van de medewerkers wordt doorberekend aan het Fries Museum.

14. Private middelen – private fondsen

Het betreft hier subsidietoekenningen voor tentoonstellingsprojecten en aankopen:

Gezonken Schatten	€	146.367
Project Princessehof 2.0	€	67.853
Overig	€	32.841
Totaal	€	<u>247.061</u>

25. Subsidie gemeente

De Gemeente Leeuwarden heeft voor het jaar 2020 een subsidie beschikbaar gesteld van € 280.000. Evenals in voorgaande jaren werd ook in 2020 door de Gemeente geen loon- en prijscompensatie toegekend.

28. Incidentele publieke subsidies

Mondriaan Fonds: aankopen 2021-2022	€	68.053
Compensatieregeling COVID-19 (OCW)	€	349.300
Compensatieregeling COVID-19 (TOGS)	€	4.000
Totaal	€	<u>421.353</u>

Stichting Keramiekmuseum Princessehof heeft vanwege de coronacrisis aanspraak kunnen maken op een twee steunpakketten. Het Ministerie van OCW heeft op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 een aanvullende subsidie verleend van € 349.300. Daarnaast is er in het kader van de Tegemoetkoming schade COVID-19 [TOGS] een bedrag van € 4.000 ontvangen.

Omdat bovengenoemde ondersteuning bij de eigen inkomsten moesten worden gerekend, heeft stichting Keramiekmuseum Princessehof de eerder toegekende NOW 1 (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid) bijdrage teruggegeven en om dezelfde reden geen beroep gedaan op NOW 2 en NOW 3.1.

TOELICHTING OP DE LASTEN

1. Personeelslasten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil
	€	€	€
Salariskosten	1.569.809	1.396.022	170.196
<u>Toelichting</u>			
Salarissen	780.922		
Inhuur	788.887		
Totaal	1.569.809		
<i>Specificatie salarissen</i>			
Salarissen	595.723		
Sociale lasten	96.209		
Pensioenpremie	88.990		
	780.922		

Het aantal fte's van medewerkers op de loonlijst Princessehof per 31.12.2020 is 13,92 [31-12-2019: 12,67].

Toelichting:

De bovengenoemde salariskosten liggen hoger dan begroot. De werkelijke personeelslasten over 2020 zijn afgezet tegen de BIS-begroting 2017-2020. In de loop van deze subsidieperiode zijn de salarissen als gevolg van CAO-afspraken gestegen. Daarnaast is het aantal medewerkers op de loonlijst gestegen in verband met versterking van de kerntaken.

2. Huisvestingslasten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil
	€	€	€
Huisvestingslasten	642.534	506.000	136.535
<u>Specificatie</u>			
Energie	48.248		
Beveiliging	27.281		
Huur	171.765		
Schoonmaak	42.148		
Belastingen	11.122		
Verzekeringen	12.475		
Onderhoud	28.718		
Project Princessehof 2.0	300.777		
Totaal	642.534		

Toelichting:

Wat betreft de huisvestingslasten lijkt er sprake van een overschrijding maar die wordt voornamelijk veroorzaakt door het project Princessehof 2.0. In 2020 zijn middelen aangewend

om met dit project het publieksaanbod structureel te versterken. Dit heeft het museum kunnen bekostigen door bijdragen van externe partijen. Als we de kosten van het project Princessehof 2.0 buiten beschouwing laten, zien we een realisatie van € 341.757. Dit bedrag is lager dan de begroting. De oorzaak ligt met name in de coronacrisis. Door sluiting als gevolg van de coronacrisis zijn een aantal kosten niet gemaakt of veel lager uitgevallen.

3. Afschrijvingen

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Verschil
	€	€	€
Investerings	74.162	50.000	24.162

Toelichting

De realisatie van de kosten in 2020 zijn afgezet tegen de afschrijvingskosten zoals deze zijn begroot in de BIS-aanvraag 2017-2020. In de loop van deze subsidieperiode zijn een aantal investeringen gedaan in Keramiekmuseum Princessehof waarop wordt afgeschreven. Dit verklaart de hogere afschrijvingskosten.

4. Aankopen

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Verschil
	€	€	€
Moderne en hedendaagse Keramiek	152.750	90.000	62.750

Toelichting

Naast de aankopen die worden gefinancierd uit de bijdrage van het Mondriaan Fonds heeft Keramiekmuseum Princessehof in 2020 ook aankopen gedaan die ten laste van het eigen budget zijn gekomen. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een aankoop van werk van Geng Xue.

5. Overige lasten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Verschil
	€	€	€
Overige lasten	516.207	700.044	-183.837

Specificatie

Tentoonstellingen/publicaties	239.021
Collectiebeheer	21.023
Publiciteitskosten	61.322
Educatie	10.886
Diverse personeelskosten	23.181
Organisatiekosten	89.557
Museumkaarten – inkopen	10.192
Museumwinkel – inkopen artikelen	48.475
Museumwinkel – overige kosten	2.632
Representatiekosten	3.777
Theesalon – inkoop artikelen	6.141
Totaal	516.207

Toelichting:

Een gevolg van de coronacrisis was de sluiting van het museum gedurende drie periodes en tussentijds heropeningen onder strikte coronavooraarden. Er zijn extra kosten gemaakt om het gebouw voor bezoekers toegankelijk te houden met inachtneming van de regels die de overheid heeft opgesteld. Het heeft echter ook tot lagere kosten geleid. Minder bezoekers hebben geleid tot minder inkopen voor de winkel en theesalon. Daarnaast zijn er minder rondleidingen geweest. Door de toename van het thuiswerken zijn ook de organisatiekosten lager uitgevallen. In het algemeen kunnen we stellen dat door de tijdelijke sluiting van het museum per saldo kostenbesparingen zijn gerealiseerd.

Specificatie tentoonstellingen/publicaties:

Gezonken Schatten	86.027
Opdracht Jelle Mastebroek	178
Design #5: Jolan van der Wiel	2.643
EKWC@PH: Tanja Smeets	902
Jennifer Tee	135
Human After All	101.168
EKWC@PH: Babs Haenen	7.141
Publicaties	31.060
Overig	9.767
Totaal	<u>239.021</u>

11. Saldo rentebaten/-lasten

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Totaalbedrag	€ 0	€ 0

2.9 PRESTATIEVERANTWOORDING

Model III - Activiteiten & bereik: Musea		2020			2019	
	Huidig Boekjaar	Bezoek	Activitei- tenplan	Bezoek	Vorig Boekjaar	Bezoek
TENTOONSTELLINGEN	Aantal		Aantal		Aantal	
1. Tijdelijke tentoonstellingen	7		7		6	
Totaal bezoeken (2+3+4+5)		25.029		40.000		43.745
2. Reguliere bezoeken		21.578		37.000		39.012
3. Bezoeken PO		1.107		2.100		2.727
4. Bezoeken VO		1.121		750		1.313
5. Bezoeken MBO / HO		1.223		150		693
Specificatie van bezoeken totaal						
6. Gratis bezoeken		8.109		13.333		11.324
7. Betaalde bezoeken		16.920		26.667		34.421
Overige bezoeken:		0				0
8. Bezoeken website totaal		105.296		150.000		109.925
9. Aantal unieke bezoekers website		79.268		120.000		77.847
OVERIGE ACTIVITEITEN						
10. Schoolgebonden activiteiten	191	3.451	128	3.000	217	4.733
11. waarvan PO	50	1.107			120	2.727
12. waarvan VO	46	1.121			44	1.313
13. waarvan MBO / HO	95	1.223			53	693
14. Openbare activiteiten	42	2.824	140	2.850	104	4.942
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	233	6.275	268	5.850	321	9.675

Toelichting prestatieverantwoording:

Een deel van de activiteiten wordt opgenomen op basis van een schatting. Dit geldt voor de volgende categorieën:

- Instaprondleidingen
 - Methodiek: 6-10 personen per rondleiding, 8 gemiddeld x aantal rondleidingen
- Antiekspreekuur
 - Methodiek: gemiddeld 15 personen
- Speurtochten:
 - Aantal kinderen/jeugd: 1704. Alle kinderen krijgen speurtocht mee.
- Aantal schoolgebonden activiteiten
 - Op basis van gemiddelde 2017-2019

Bezoekcijfers totaal en educatie cumulatief 2017-2020 i.v.m. prestatieafspraken

	Bezoekers totaal	Educatie
Begroot 2017-2020	160.000	12.000
2017	36.834	1.282
2018	88.180	2.038
2019	43.745	4.733
2020	25.029	3.451
Realisatie totaal t/m 2020	193.788	11.504
	121 %	96 %

2.10 VERBONDEN PARTIJEN (per 31 december 2020)

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen in een andere partij, dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij. De verbondenheid tussen stichting Keramiekmuseum Princessehof en de hier genoemde stichtingen ontstaat door een personele unie in besturen en raden van toezicht.

Stichting Fries Museum

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling het inrichten en exploiteren van het Fries Museum te Leeuwarden.

Stichting Keramiekmuseum Princessehof heeft aan stichting Fries Museum doorbelast in 2020 kosten voor salarissen ad € 360.910.

Door stichting Fries Museum zijn in 2020 doorbelast aan stichting Keramiekmuseum Princessehof de volgende kosten: salarissen € 737.241, huur werkplekken € 30.000, kerstgeschenk € 7.127, kosten ICT € 6.841, museumjaarkaarten € 7.859, leaseauto € 3.953.

Stichting Monumenten Fries Museum / Keramiekmuseum Princessehof

Deze stichting is statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en heeft als doelstelling de instandhouding van monumenten in de zin van Monumentenwet 1998.

Stichting Collectiefonds Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof

Deze stichting is statutair gevestigd in Leeuwarden en heeft als doelstelling de aankoop en zo nodig restauratie van museumvoorwerpen, voor zover niet subsidiabel, ten behoeve van het Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof.

Stichting Mata Hari

Deze stichting is statutair gevestigd in Leeuwarden en heeft als doelstelling het in eigendom verwerven en beheren van voorwerpen, afbeeldingen en geschriften, betrekking hebbende op Margaretha Geertruida Zelle, beter bekend als Mata Hari, en het voor het publiek toegankelijk maken van de verworven collecties.

3. OVERIGE GEGEVENS

3.1 RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat over het jaar 2020 is € 211.308. Het voorstel is het resultaat als volgt te verdelen:

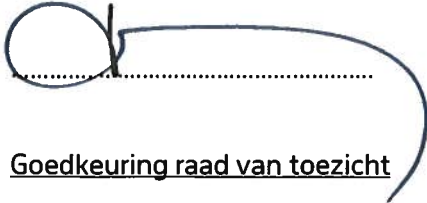
	€
Algemene Reserve	+ 23.499
Bestemmingsreserve Collectie	- 50.000
Bestemmingsreserve Projecten	-200.000
Bestemmingsreserve Verhuizing Depotcollectie	+130.000
Bestemmingsreserve Transitodepot	+100.000
Bestemmingsreserve Publicaties	+ 25.000
Bestemmingsreserve Huisvesting en Onderhoud	+ 75.000
Bestemmingsreserve COVID-19 2021	+ 98.288
Totaal	+201.787

3.2 VASTSTELLEN JAARREKENING

Vaststelling door bestuur

Het bestuur heeft de jaarrekening vastgesteld op 22 maart 2021.

Ondertekening (WG: was getekend)

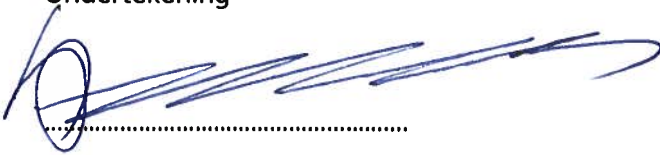

Dhr. drs. K.J.R. Callens, directeur-bestuurder

Goedkeuring raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in de vergadering van 22 maart 2021 de jaarrekening goedgekeurd.

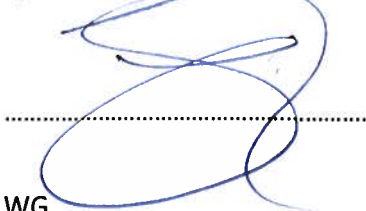
Ondertekening

Dhr. drs. H.H. Apotheker, voorzitter

De heer R. Mulder (vice vz.)

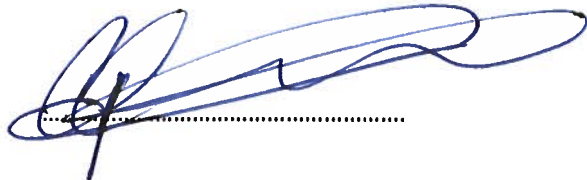

Mevrouw E. Vos MSM (secr.)

WG

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

De heer drs. C. Groeneveld

WG

Mevrouw mr. D. Kingma

De heer ir. J.W.G. Vernooij

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

3.3 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Begin 2021 is vanwege het COVID-19-virus het museum gesloten voor publiek. Op het moment van opstellen van deze jaarrekening is nog onbekend wanneer het museum weer geopend zal zijn voor publiek. Na heropening zullen weer coronabeperkingen gelden. De sluiting heeft financiële gevolgen. De publieksgerelateerde inkomsten vallen weg tijdens de sluiting en zijn erna door coronabeperkingen waarschijnlijk minder dan begroot. Hieronder vallen de inkomsten uit bezoek, evenementen, educatie, activiteiten, winkel en horeca. Hier tegenover staan tijdens de sluiting lagere exploitatiekosten als gevolg van minder inhuur van extern personeel, minder energieverbruik, enzovoort. Het weerstandsvermogen is met de Algemene Reserve volledig op peil. Door overheidsregelingen zal minstens een deel van de gederfde inkomsten worden gecompenseerd. Het vooruitzicht is dat het bezoekerspotentieel, mede door de investeringen in een breder aanbod, na COVID-19 minstens even groot is als ervoor. Er ontstaat dus geen markt- of liquiditeitsrisico. Het resultaat van 2021 is weliswaar ongewis maar de continuïteit van stichting Keramiekmuseum Princessehof is verzekerd.

3.4 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Keramiekmuseum Princessehof

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Keramiekmuseum Princessehof te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Keramiekmuseum Princessehof per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2020.
2. De staat van baten en lasten over 2020.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Keramiekmuseum Princessehof zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens
- De WNT-verantwoording 2020

2021.084

CONTROLEVERKLARING

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat:

- De andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidie Instellingen 2017-2020 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder en raad van toezicht voor de jaarrekening

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. De directeur-bestuurder is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

In dit kader is de directeur-bestuurder tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur-bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur-bestuurder afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur-bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur-bestuurder het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directeur-bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur-bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directeur-bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 22 maart 2021

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

BIJLAGE 1. Nevenfuncties 2020

[geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening]

Nevenfuncties leden raad van toezicht stichting Keramiekmuseum Princessehof

De heer drs. H.H. Apotheker

- Voorzitter raad van commissarissen Acantus (Woningcorporatie)
- Voorzitter raad van toezicht NHL Stenden Hogeschool
- Lid bestuur stichting Cambuur Leeuwarden

De heer prof. dr. R.E.O. Ekkart

- Partner onderzoeksbureau DOEK Art
- Lid Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt
- Lid raad van toezicht Mondriaan Fonds
- Lid Adviescommissie beoordeling aangeboden cultuurbezit uit nalatenschappen, Ministerie van Financiën
- Voorzitter beoordelingscommissie Ekkart Fonds, Vereniging Rembrandt
- Lid beoordelingscommissie restauratiesubsidies, Vereniging Rembrandt
- Voorzitter bestuur Stichting P. en N. de Boer
- Voorzitter bestuur Uytenbogaert Stichting
- Lid bestuur Brantsen van de Zyp Stichting
- Lid adviesraad tijdschrift Oud Holland
- Lid wetenschappelijke adviesraad Rubenianum Antwerpen
- Voorzitter jury Nederlandse Portretprijs

De heer drs. C. Groeneveld

Kwartiermaker in erfgoed & cultuur

Geen nevenfuncties.

Mevrouw mr. D. Kingma

Advocaat bij Adrenna Arbeidsrechtadvocaten te Leeuwarden

- Bestuurslid van de Vereniging van Advocaten in Friesland

De heer R. Mulder

- Voorzitter Stichting BMD Frysk
- Lid bestuur Stichting VerbindMij
- Lid Geschillencommissie Auteurscontractenrecht
- Lid Curatorium Gonsalvesprijs
- Lid Raad van Advies Stichting Zilveren Camera
- Lid Redactieraad Universiteitskrant Groningen

De heer ir. J.W.G. Vernooij

Algemeen directeur Omrin

- Voorzitter Innovatie Pact Fryslân
- Voorzitter Vereniging Circulair Friesland
- Voorzitter Stichting BeStart
- Lid Deskundigencommissie EFRO
- Vicevoorzitter NVRD
- Lid Club Diplomatie Fryslân

Mevrouw E. Vos, MSM

- Voorzitter Calibris Foundation
- Lid bestuur stichting Bodem en gezondheid
- Voorzitter "jongeren en kunst"

- Voorzitter stichting Biosintrum in Ooststellingwerf
- Lid bestuur HCW Bolsward

Mevrouw R. van Wijk-Russchen RBA

Eigenaar RforU

- Lid Raad van Toezicht SVn Stimuleringsfonds Volkshuisvesting NL gemeenten
- Lid Raad van Commissarissen Altera Vastgoed NV
- Lid Commissie Beleggingen Pensioenfonds Metaal & Techniek
- Lid Raad van Advies Rijksuniversiteit Groningen, FEB MSc opleidingen
- Lid Raad van Advies Stichting NIMF

Naast de bovengenoemde functies zijn de leden van de raad van toezicht in de betreffende periode ook lid geweest van de raden van toezicht van

- Stichting Fries Museum
- Stichting Monumenten Fries Museum / Keramiekmuseum Princessehof
- Stichting Collectiefonds Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof
- Stichting Mata Hari

Nevenfuncties directeur-bestuurder stichting Keramiekmuseum Princessehof

De heer drs. K.J.R. Callens

- Lid Raad van Advies Kolleksjesintrum Fryslân
- Lid bestuur Wassenbergh-Clarijs-Fontein Stichting
- Secretaris Stichting Hora Siccama van de Harkstede
- Voorzitter Stichting MuseumJeugdUniversiteit
- Lid bestuur Club Diplomatique Fryslân
- Lid DOLCI (DirectieOverleg Leeuwarder Culturele Instellingen)
- Lid stakeholdersgroep Noordelijk Cultuurfonds VNO-NCW
- Lid Friesch Kabinet
- Lid Raad van Advies Vliegbasis Leeuwarden

Naast de bovengenoemde functies is de directeur bestuurder in de betreffende periode ook

- Directeur-bestuurder stichting Fries Museum
- Voorzitter stichting Monumenten Fries Museum / Keramiekmuseum Princessehof
- Voorzitter stichting Collectiefonds Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof
- Voorzitter stichting Mata Hari